

ОПЕРАТИВЕН ПЛАН

за активни програми и мерки за вработување
и услуги на пазарот на трудот за 2022 година

Скопје, февруари 2022 година

СОДРЖИНА

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ.....	3
ВОВЕД	4
I. ПРОГРАМИ И МЕРКИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ.....	6
1. ПОДДРШКА ЗА САМОВРАБОТУВАЊЕ (ПРЕТПРИЕМНИШТВО).....	6
1.1 Поддршка за самовработување (претприемништво).....	6
2. ПОДДРШКА ЗА КРЕИРАЊЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА.....	11
2.1 Субвенционирање на плати	11
2.2 Вработување и раст на правни субјекти.....	14
2.3 Поддршка за вработување на лица со попреченост	17
3. ОБУКИ	19
3.1 Обука на работно место за познат работодавач	19
3.2(а) Обука за стручни квалификации според барање на работодавачите.....	22
3.2 (б) Стручни обуки според барање на работодавачите	25
3.2 (в) On-line обуки за вештини според барање на работодавачите.....	28
3.2 (г) Развој на вештини преку обуки за зголемување на вработливоста на повратниците од странство.....	30
3.3 Обуки за побарувани занимања.....	32
3.4 Обуки за возачи за Ц и Д - категорија.....	34
4.ОБУКИ ЗА РАЗВОЈ НА ДИГИТАЛНИ ВЕШТИНИ.....	36
4.1 Обуки за напредни ИТ вештини (со и без кофинансирање).....	36
5. ПРАКТИКАНТСТВО.....	43
5.1 Практикантство.....	43
6. ПРОГРАМА ЗА РАБОТНО АНГАЖИРАЊЕ	45
6.1 Јавни работи.....	45
7. ЕКОНОМИЈА НА ГРИЖА	47
7.1 Општинско-корисна работа.....	47
7.2 Обука и вработување на лица за обезбедување услуги на грижа во зедницата.....	49
8. ПОДДРШКА ЗА КРЕИРАЊЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА ПРЕКУ ЗЕЛЕНИ ИНВЕСТИЦИИ	53
8.1 Поддршка за креирање на нови работни места преку зелени инвестиции (пилот мерка).....	53
9. ИСПЛАТА НА МЛАДИНСКИ ДОДАТОК.....	59
9.1 Исплата на младински додаток	59
II УСЛУГИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ.....	61
ГАРАНЦИЈА ЗА МЛАДИ.....	65
АКТИВАЦИЈА НА КОРИСНИЦИ НА ГМП	66
ПРОФЕСИОНАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЈА И ВКЛУЧУВАЊЕ НА ПАЗАР НА ТРУД НА ЛИЦА СО ПОПРЕЧЕНОСТ.....	67
ПРОМОЦИЈА.....	68
ФИНАНСИСКА РАМКА.....	70

АВРСМ	Агенција за вработување на Република Северна Македонија
АМПТ	Активни мерки на пазарот на трудот
АППРСМ	Агенција за поддршка на претприемништвото на Република Северна Македонија
ЕЛС	Единица на локална самоуправа
ИПВ	Индивидуален план за вработување
МОН	Министерство за образование и наука
МТСП	Министерство за труд и социјална политика
МЕ	Министерство за економија
ОП	Оперативен план
ОУ	Оперативни упатства
УНДП	Програма за развој на Обединетите нации
УЈП	Управа за јавни приходи
ЦВ	Центар за вработување
ЦОВ	Центар за образование на возрасни
ЦРРСМ	Централен регистар на Република Северна Македонија
ЦСОО	Центар за стручно образование и обука
ЦСР	Центар за социјални работи
ЗЕЛС	Заедница на единиците на локална самоуправа
СДЦ	Швајцарска агенција за развој и соработка

Рамката на политиките за вработување во Република Северна Македонија е дефинирана со Програмата на Владата на Република Северна Македонија, Ревидираната Програма за реформи во вработувањето и социјалната политика 2022, и е во согласност со обврските што произлегуваат од Глобалниот пакт за работни места на Меѓународната организација на трудот (МОТ), Планот за Гаранција за млади 2020-2022 година, Програмата за буџетско финансирање ИПА, реформите во системот на социјална заштита и воведувањето на Гарантирана минимална помош.

Со Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2022 година се утврдуваат програмите, мерките и услугите за вработување кои ќе обезбедат создавање на нови работни места, поддршка за креирање на нови работни места и зголемување на вработливоста на невработените лица, посебно на младите, долгорочно невработените и корисниците на право на парична помош од социјална заштита (во понатамошниот текст: гарантирана минимална помош), како и поддршка на невработените лица на кои престанокот од работен однос е регистриран во периодот на кризата предизвикана поради Корона вирусот COVID 19 (од 11.03.2020 година).

При имплементацијата на програмите и мерките за вработување, ќе се почитуваат следните основни принципи:

- Справување со негативните ефекти и последици врз пазарот на труд и вработеноста, предизвикани од пандемијата на COVID-19;
- Принципот на диверзитет и инклузивност за сите општествени категории во приватниот сектор согласно принципите на правична и адекватна застапеност на етничка, полова, религиозна, расна или било која друга ранлива категорија на граѓани, во согласност со стандардите и практиките на Обединетите нации и Меѓународната организација на трудот;
- Поттикнување на рамномерен регионален развој, во согласност со податоците од Бирото за регионален развој и степенот на развиеноста на планските региони во Република Северна Македонија.

Сите евидентирани невработени лица и работодавачи имаат пристап до програмите, односно мерките и услугите за вработување¹. Правото за учество се определува врз основа на условите и критериумите дефинирани за секоја поодделна програма односно мерка и услуга за вработување, а како општо правило ќе се настојува да се постигне еднаква застапеност на мажи и жени, согласно Законот за еднакви можности на жените и мажите, како и учество на

¹ За време на учество на невработените лица во програмите и мерките за подготовка за вработување и работно ангажирање (програми: 3, 4, 5, 6 и за време на обука за мерките 7.1, 7.2 и 8), истите ги користат и стекнатите права согласно Законот за социјална заштита и правата по основ на невработеност.

младите лица до 29 години од најмалку 30%. Како дополнителен критериум при селекција во активните мерки може да се примени и принципот “прв дојден прв услужен”

Согласно Програмата на Влада на Република Северна Македонија 2022-2024 година ќе се настојува да се постигне зголемување на опфатот на Роми во активните мерки за вработување и услуги со воведување на квота од 5% за опфатеност на Роми.

Постапките на имплементација на програмите, мерките и услугите за вработување се дефинираат со Оперативни упатства, донесени од страна на АВРСМ, во соработка со другите партнери во имплементацијата.

Вклучувањето на невработените лица во програмите, односно мерките за вработување се врши врз основа на транспарентни процеси за аплицирање, сè до исполнување на планираниот опфат, односно до крајот на ноември 2022 година. Услугите кои ги обезбедува АВРСМ, се во текот на целата година.

Невработените лица и работодавачите за можноста за учество во програмите, мерките и услугите се информираат на повеќе начини (телефон, СМС, е-пошта, јавни повици). Со учесниците се склучува соодветен договор, со кој подетално се уредуваат нивните права и обврски.

Со Оперативниот план за 2022 година посебен акцент се става на младите невработени лица до 29 години, долгорочно невработените како и на корисниците на гарантирана минимална помош.

Во текот на имплементацијата на Оперативниот план, опфатот на лицата од програмите/мерките за вработување може да се приспособува како и средствата да се пренаменуваат во рамките на обезбедените, врз основа на согледувања и анализи на АВРСМ и останати надлежни институции и органи, по предлог на АВРСМ, за што Министерот за труд и социјална политика дава согласност.

Носител на Оперативниот план е Министерството за труд и социјална политика, а неговата имплементација е во надлежност на Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, во партнерство со други одговорни институции. Во текот на имплементација на Оперативниот план, секоја надлежна институција ќе обезбедува податоци за степенот на реализација.

I. ПРОГРАМИ И МЕРКИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

1. ПОДДРШКА ЗА САМОВРАБОТУВАЊЕ (ПРЕТПРИЕМНИШТВО)

Програмата за самовработување е поддршка наменета за невработените лица за да започнат сопствен бизнис.

Наслов на мерката	1. Поддршка за самовработување (претприемништво)
Цел на мерката	Поддршка за невработените да започнат сопствен бизнис
Целна група	Невработени лица евидентирани во АВРСМ
Опфат на мерката	2.000 лица вработени во ново-основани правни субјекти ²
Надлежна институција	МТСП, АВРСМ, МЕ-АППРСМ, ЦРРСМ, УНДП, Здружение РЕДИ Скопје
Висина на финансиската поддршка	
До 307.500 денари или до 615.000 денари (доколку се основа правен субјект од два содружника).	
Корисници	
◆ Невработени млади лица до 29 години ◆ Невработени лица со попреченост ◆ Невработени лица – мажи до 60 години и жени до 58 години ◆ Жени-жртви на родово базирано насилство и жртви на семејно насилство ◆ Невработени лица кои сакаат да го формализираат својот бизнис-мажи до 60 години и жени до 58 години ◆ Невработени лица Роми-мажи до 60 години и жени до 58 години ◆ Невработени лица поради корона вирус-мажи до 60 години и жени до 58 години ◆ Невработени лица повратници³- мажи до 60 години и жени до 58 години Напомена: Корисници на програмата можат да бидат и невработените лица кои имаат завршено обука за претприемништво и/или изработено бизнис план во 2021 година.	
Начин на пријавување	
Јавен повик/Известување, Повикување од евиденцијата на невработени лица, Пријава и Прашалник за процена на претприемачки афинитети.	
Критериуми	

² Покрај овие 2000 корисници, дополнителни 10 лица ќе се вработат кај работодавачите од новооснованите бизниси во сопственост на лицата со попреченост.

³ Фокусот ќе биде на повратниците од странство припадници од Ромската заедница и други лица во ризик од социјално и економско исклучување кои влегуваат во потенцијални повратници во иднина во општините Шуто Оризари, Штип и Прилеп. Преку проектот ќе се финансираат создавање на 9 нови бизниси.

Учеството во програмата и селекцијата на кандидатите ќе се врши на конкурентска основа, согласно следните критериуми:

- ♦ Успешно пополнет прашалник;
- ♦ Изработен проширен бизнис план (со посебен осврт на анализа на конкуренцијата и SWOT анализа на кандидатот) со советодавна поддршка;
- ♦ Позитивно оценет бизнис план од експертска комисија;
- ♦ Лицата со попреченост кои ќе бидат селектирани за регистрација на правен субјект со поддршка на програмата, ќе добијат можност да следат on-line обука за „Претприемништво и развој на претприемачки вештини“.

Фирмите основани од лицата со попреченост, доколку имаат селектиран одржлив бизнисплан кој предвидува дополнително вработување, ќе се поддржат со до две дополнителни вработувања.

Програмата ќе се реализира при што ќе се води сметка за регионалната застапеност дефинирана во оперативните упатства.

Менторска поддршка за лица со попреченост од најмалку 120 часа за развој на позитивно оценетите Бизнис планови.

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

Корисниците кои ќе бидат поддржани преку програмата за самовработување и ќе успеат да регистрираат правен субјект и се самовработат, ќе можат да се вклучат во мерката 2.1 Субвенционирање на плати и 2.2 Вработување и раст на правни субјекти. Поддршката со дополнително вработување ќе се обезбеди се до исполнување на планираниот опфат во мерките 2.1 и 2.2 од програмата за поддршка за креирање на нови работни места.

ЗДРУЖУВАЊЕ НА КОРИСНИЦИ

Во случај на заинтересирани две лица заеднички да основат претпријатие (како содружници), двете невработени лица треба заеднички да ги поминат сите чекори на имплементација (изјава за учество, прашалник, развивање на заедничка бизнис идеја и заеднички бизнис план итн.).

Доколку едно од лицата кои аплицираат за ДОО се откаже од учество во мерката, во било која фаза од реализација на мерката, истовремено се откажува и правото на учеството на другото лице.

Правниот субјект основан од два содружника, во регистарот на трговски друштва се регистрира како **ДОО - Друштво со ограничена одговорност од две лица**, при што секој од содружниците ќе има еднаков (50%) удел во друштвото. Максималниот број на правни субјекти регистрирани како ДОО да не ја надминува бројката од 300 ДОО.

Обврски

Доколку правниот субјект во рок од 2 години од регистрација на правниот субјект престане со својата дејност или на корисникот на грантот му престане работниот однос по кој било основ (освен во случај на неспособност за работа или смрт) во рок од 2 години од засновање на работниот однос основачот/корисникот на грант е должен да врати:

- ♦ 80% од грантот, доколку престанокот е во првата година од регистрацијата на правниот субјект; или
- ♦ 60% од грантот, доколку престанокот е во втората година од регистрацијата на правниот субјект.

Основачот/корисникот на грантот кој ќе престане да ја врши дејноста, не може да се врати на евиденцијата на невработени лица во рок од 3 години од денот на засновањето на работниот однос.

Правниот субјект кој вработува дополнително лице во рамките на оваа програма е должен да го вработи лицето со полно работно време и задржи во работен однос најмалку 12 месеци доколку се работи за лице на возраст до 29 години, односно 9 месеци доколку се работи за лице на возраст над 29 години.

Доколку за времетраење на периодот на предвидената обврска, прекине работниот однос на дополнително вработените лица, освен ако причините за престанокот на работниот однос е смрт или неспособност за работа, работодавачот има обврска да вработи друго невработено лице евидентирано во АВРСМ или да врати средства во износ сразмерен со нереализираната обврска за намалениот број на вработени.

Правниот субјект/корисник кој е поддржан согласно со оваа програма е должен да ги исполни законските обврски за исплата на плата и придонеси за сите 24 месеци од денот на засновање на работниот однос, во спротивно е должен да ги врати исплатените/искористените средства во целост.

Доколку на корисникот и основач на фирмата му престане работниот однос пред истекот на 2 години од датумот на вработувањето, а заради друго вработување, на негово место треба веднаш да вработи друго лице од евиденцијата на невработените лица во АВРСМ, на кое вработувањето треба да му биде најмалку до истекот на времетраење на договорот. Во спротивно е должен да ги врати исплатените средства. За реализација на горенаведеното, правниот субјект – корисник треба да поднесе Барање со изјава дека останува и понатаму основач и управител на фирмата до истекот на Договорот, кои треба да се достават до надлежниот ЦВ. ЦВ го разгледува Барањето и согласно ОП и одредбите од Договорот одлучува по истото.

Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

Реализација

- ♦ Јавен повик/Известување за невработени лица
- ♦ Пријава и пополнување на прашалник
- ♦ Изработка на бизнис- план со советодавна поддршка преку Ваучер систем на советување на АППРСМ со проширување на бизнис планот во одредени делови кои ги содржи обуката за претприемништво
- ♦ Селекција на најуспешни бизнис-планови, имајќи ги во предвид критериумите за регионална застапеност⁴
- ♦ Онлајн обука за „Претприемништво и развивање на бизнис вештини“, за лицата со попреченост кои ќе изразат желба
- ♦ Дигитализација и формализација содржи шест модули⁵
- ♦ Регистрација на фирма и вработување
- ♦ Дополнително вработување за бизниси основани од лица со попреченост
- ♦ Висината на грантот е до максимум 307.500 денари или до 615.000 денари доколку се основа правен субјект од два содружника и корисниците, грантот ќе го добијат на наменска сметка (согласно Оперативните Упатства) со приложување на профактури за набавка согласно бизнис планот
- ♦ Советодавна/менторска поддршка во период од 12 месеци од основањето на бизнисот ќе се обезбеди на следниве целни групи:
 - лица со попреченост;
 - припадници на ромската заедница;
 - жени од ранливи категории (приматели на социјална помош, жртви на семејно насилство, жртви на трговија со луѓе, самохрани мајки и социјално исклучени жени по основ на технолошки вишок и стечај).

Напомена: Лицата кои добиле грант во изминатиот период немаат право за учество во програмата.

Преку програмата нема да се поддржи основање на бизниси во следните дејности:

1. Земјоделска дејност, односно дејност од Сектор А/А, Оддел 01 – Растително и животинско производство, лов и услужни дејности поврзани со нив, со исклучок на органско земјоделско производство;
2. Бизниси во дејност од класа 49.32 - Такси служба;

⁴ 9 нови бизниси поддржани преку регионалниот проект на УНДП за повратниците од странство припадници од Ромската заедница и други лица во ризик од социјално и економско исклучување ќе се формираат во следните селектирани општини: Шуто Оризари, Штип и Прилеп.

⁵ Програмата за Дигитализација и формализација ќе се спроведува од Иницијатива за развој на претприемништвото кај Ромите – РЕДИ во соработка со Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија.

Иницијативата за економски развој на Ромите – РЕДИ ќе спроведе Е-акцелераторска програма чија цел е пренесување на знаење и вештини на 50 бизниси раководени од Роми за нивна трансформација од традиционален бизнис во дигитален бизнис. Целите на обуката се:

1. Да овозможи на 50 бизниси раководени од Роми од Северна Македонија да користат паметно работење (SMART working) во нивниот бизнис преку пристап до онлајн алатки и обука за дигитален бизнис;
2. Да ги зајакне вештините за бизнис планирање, финансиско планирање и водење бизнис на 50 Роми од Северна Македонија
3. Дигитална трансформација на 50 бизниси (формални или неформални) раководени од Роми;
4. Изработка на 50 бизнис планови;

3. Производство и дистрибуција на оружје, односно дејност од класа 25.40 – Производство на оружје и муниција;
4. Финансиски и осигурителни бизниси и активности кои вклучуваат игри на среќа, односно дејност од Сектор К/И – Финансиски дејности и дејности на осигурување.

По исклучок од Точка 1 и 2, невработените лица со попреченост, корисниците на гарантирана минимална помош, лица кои загубиле работното место поради Ковид-19 (од месец март 2020) и невработените лица Роми ќе можат да регистрираат правен субјект во земјоделска дејност и такси служба.

2. ПОДДРШКА ЗА КРЕИРАЊЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА

Поддршката за креирање нови работни места ќе влијае врз поттикнување на вработувањето на невработените лица во микро, мали и средни претпријатија, социјални претпријатија што примарно се насочени кон социјални/општествени цели и чиј профит се реинвестира за остварување на тие цели низ деловно работење или вложување во заедницата и граѓански (непрофитни) организации што се занимаваат со економска активност при вршење на дејност, т.е. активност класифицирана според Националната класификација на дејности со која организациите ги остваруваат своите цели утврдени со статутот.

Наслов на мерката	2.1 Субвенционирање на плати
Цел на мерката	Поддршка за вработување на невработени лица кои потешко се вклучуваат во пазарот на трудот
Целна група	Невработени лица евидентирани во АВРСМ, кои потешко се вклучуваат во пазарот на трудот: ♦ долгорочно невработени лица (над 12 месеци во евиденција, со предност на невработени лица над 5 години) ♦ млади лица до 29 години ♦ лица постари од 50 години ♦ невработени лица на кои им престанал работниот однос во периодот на Коронавирусот COVID-19 ♦ повратници од странство поради кризата предизвикана од Коронавирусот COVID-19 ♦ лица корисници на гарантирана минимална помош ♦ лица корисници на паричен надоместок по основ на невработеност ♦ лица што имале статус на деца без родители и родителска грижа ♦ жени-жртви на родово базирано насилство и жртви на семејно насилство ♦ лица со попреченост ♦ жени припадници на ромската етничка заедница и на останатите етнички заедници ♦ лица припадници на ромската етничка заедница ♦ лица на кои им е решен статусот со лична документација ♦ самохрани родители ♦ родители на деца со пречки во развојот⁶ ♦ родители на 3 и повеќе деца ♦ родители на деца на улица ♦ осудени лица по отпуштање од казнено поправна установа

⁶ Лицата од оваа целна група ќе засноваат работен однос со најмногу 20 часа во недела согласно Закон за социјална заштита

	♦ бездомни лица ♦ лица со незавршено средно или пониско образование ♦ жени⁷
Опфат на мерката	1.528 вкупно невработени лица евидентирани во АВРСМ (од кои 340 невработени лица - финансирано преку ИРА II четврт директен грант ⁸).
Надлежни институции	МТСП, АВРСМ, ЦСР, ЦРРСМ, УЈП
Времетраење на субвенционирањето	3, 6 или 12 месеци
Висина на финансиската поддршка	
19.000 денари вкупно месечно како субвенција на платата на вработеното лице за период од 3,6 или 12 месеци за вработување на лица од целните групи. Работодавачот може да му исплати на работникот и повисока плата. Вкупната финансиска поддршка за едно лице за период од 3 месеци изнесува 57.000 денари; за 6 месеци изнесува 114.000 денари и за 12 месеци изнесува 228.000 денари. Средствата се исплаќаат еднократно за целиот период на субвенционирање, по реализацијата на вработувањето со полно работно време, во согласност со одредбите и условите наведени во Договорот за субвенција.	
Корисници	
Микро, мали и средни фирми, социјални претпријатија и граѓански (непрофитни) организации што се занимаваат со економска активност при вршење на својата дејност. Нови претпријатија основани преку Програмата за Самовработување во 2021 година. Невработени лица.	
Начин на пријавување	
За работодавачи: Јавен повик/Известување, Пријава за учество и Барање за посредување при вработување. За невработени лица: Јавен повик, Известување⁹, Пребарување од евиденцијата на невработени лица по основ на профилирање, ИПВ и индивидуален план за активација.	

⁷ Целна група на ИРА II директен грант по одобрување на измените кон Договорот за директен грант кон АВРСМ (бр. 12-7581 од 19.09.2019)

⁸ За 340 лица, 50% од вкупниот износ на субвенција ќе се обезбедат од ИРА II - четврти директен грант за следниве целни групи: ГМП корисници, жени, млади до 29г., роми, лица со попреченост и долгорочно невработени по одобрување на измените кон Договорот за директен грант кон АВРСМ (бр. 12-7581 од 19.09.2019)

⁹ известувањето и пријавувањето за учество во мерката ќе започне по одобрување на измените кон Договорот за директен грант кон АВРСМ (бр. 12-7581 од 19.09.2019)

Критериуми

За работодавачи:

- ♦ Вкупниот број на работници на неопределено време на денот на аплицирање и пред реализацијата на поддршката, не треба да биде понизок од просечниот број на вработени лица¹⁰ на неопределено време во претходната календарска година, освен ако причините за намалување на бројот на вработени лица на неопределено време се поради прекин на работниот однос поради отказ од работникот, остварување на право на пензија, смрт, или неспособност за работа;
- ♦ Ги има подмирено сите обврски по основ на исплатени плати и придонеси од задолжително социјално осигурување;
- ♦ Да нема финансиска загуба во претходната година.¹¹
- ♦ Работодавачот да има најмалку едно вработено лице на неопределено време, со исклучок на граѓанските организации што во моментот на аплицирање немаат вработено лице.
- ♦ Лицата на кои работниот однос (на определено или неопределено време);
- ♦ Им престанал една година пред вработување во активната мерка, истите нема да бидат поддржувани со повторни вработувања кај истиот работодавач, со исклучок на граѓанските организации. Бројот на ново-вработени лица што работодавачот може да ги добие преку програмата за поддршка за вработување не може да биде поголем од 50% од просечниот број на вработени во претходната календарска година, при што максималниот број не може да биде поголем од 5 лица кај еден работодавач во една календарска година, освен при вработување на корисници на гарантирана минимална помош каде максималниот број на вработени лица со ова мерка не е ограничен. Работодавач што има едно вработено лице, граѓанските организации што немаат ниту едно вработено лице и кај правните субјекти регистрирани по 01.07.2021 година, максималниот број на поддржани вработувања изнесува едно лице.
- ♦ Работодавач за исто лице не може да користи два пати финансиска поддршка за вработување без разлика на која мерка се однесува.

Обврски

За работодавачи: Работодавачот што вработува невработено лице е должен да го задржи лицето во вкупен работен односод:

- ♦ **9 месеци**, за 3 месеци субвенционирање;
- ♦ **18 месеци**, за 6 месеци субвенционирање;
- ♦ 9 месеци, за 6 месеци субвенционирање (за корисници на гарантирана минимална помош; долгорочно невработени лица; жени; млади до 29г, Роми, лица со попреченост)¹² и

¹⁰ Терминот „просечен број на вработени“ се однесува само на потребите на имплементацијата на активните програми/мерки за вработување.

¹¹ Овој критериум не важи за правните субјекти кои се регистрирани по 01.07.2021 година.

¹² согласно ИРА II директен грант по одобрување на измените кон Договорот за директен грант кон АВРСМ (бр. 12-7581 од 19.09.2019)

- ♦ **18 месеци**, за 12 месеци субвенционирање(за корисници на гарантирана минимална помош, невработени лица на кои им престанал работниот однос во периодот после 11.3.2020 година поради Коронавирусот COVID- 19 и Ромии
- ♦ **30 месеци**, за 12 месеци субвенционирање.
 - Доколку на работникот за кој е исплатена субвенција, му престане работниот однос во било кој период (периодот на субвенција и дополнителниот период за кој е должен да го задржи работникот во работен однос), освен во случај на смрт, пензија и неспособност за работа, работодавачот е должен во рок од 30 дена на негово место да вработи друго невработено лице- активен барател на работа што припаѓа на било која категорија во рамките на целните групи опфатени со оваа мерка освен за корисници на гарантирана минимална помош, невработени лица на кои им престанал работниот однос во периодот после 11.3.2020 година поради Коронавирусот COVID- 19 и Роми каде замената мора да биде од овие три целни групи. Во спротивно е должен да врати сразмерен износ од исплатените средства (износот на субвенција по лице поделен со вкупниот број на месеци).
 - Работодавачот е должен за целиот период (периодот на субвенција и дополнителниот период за кој е должен да го задржи работникот во работен однос) да не го намали вкупниот број на вработените на неопределено време (кој го имал на денот на аплицирање вклучително и бројот на лицата вработени преку оваа мерка), освен во случај на престанок на работниот однос поради смрт, пензија или неспособност за работа, во спротивно е должен во рок од 30 дена да вработи друго лице- со цел на дополнување на бројот, во спротивно е должен да врати сразмерен износ од исплатените средства (износот на субвенција по лице поделен со вкупниот број на месеци).

Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните Упатства и договорот.

Реализација

Јавен повик/Известување, Пријава за учество, Посредување и повикување од евиденцијата од страна на вработеното лице во Центарот за вработување, известување од страна на центрите за социјална работа.

Наслов на мерката	2.2 Вработување и раст на правни субјекти
Цел на мерка	Поддршка во креирање на нови работни места во микро, мали и средни претпријатија, социјални претпријатија и граѓански организации
Целна група	Невработени лица евидентирани во АВРСМ

Опфат на мерката	262 невработени лица евидентирани во АВРСМ од следните целни групи: млади лица до 29 години, лица над 29 години, корисници на гарантирана минимална помош, невработени лица кои ги изгубиле своите работни места по појава на пандемијата Ковид 19 (од март 2020 година) и Роми
Надлежна институција	МТСП, АВРСМ, ЦРРСМ, УЈП, ЦСР
Висина на финансиската поддршка	
Поддршка за ново вработување до 460.000 денари, 768.750 денари или 1.000.000 денари (во зависност од возраста и од бројот на одобрени вработувања). Висината на грантот за вработување на едно лице на возраст над 29 години изнесува 92.000 денари, за лица до 29 години возраст висината на грантот за вработено едно лице изнесува 153.750 денари, а за лица корисници на гарантирана минимална помош и за невработени лица од ромска етничка заедница, висината на грантот за вработено едно лице изнесува 200.000 денари, а за невработените лица кои ги изгубиле своите работни места по појава на пандемијата Ковид 19 (од март 2020 година) финансиската поддршка ќе изнесува 200.000 денари.	
Корисници	
Микро, мали и средни претпријатија, социјални претпријатија и граѓански организации заинтересирани за отворање нови работни места. Нови претпријатија основани преку Програмата за Самовработување во 2021 година. Невработени лица.	
Начин на пријавување	
Јавен повик/Известување, Пријава, Посредување и повикување од евиденцијата од страна на вработеното лице во Центарот за вработување.	
Критериуми	
Учеството во програмата и селекцијата на работодавачи ќе се врши во согласност со следните критериуми: ♦ Вкупниот број на работници на неопределено време на денот на аплицирање и пред реализација на поддршката, не треба да биде понизок од просечниот број вработени лица¹³ на неопределено време во претходната календарска година, освен ако причините за намалување на бројот на вработени лица на неопределено време се поради прекин на работниот однос (поради отказ од работникот), остварување на право на пензија, смрт или неспособност за работа. ♦ На денот на аплицирање ги има подмилено сите обврски по основ на исплатени плати и придонеси од задолжително социјално осигурување; ♦ Да нема финансиска загуба во претходната година¹⁴;	

¹³ Терминот „просечен број на вработени“ се однесува само на потребите на имплементацијата на активните програми/мерки за вработување

¹⁴Овој критериум не важи за правните субјекти кои се регистрирани по 01.07.2021 година.

- ♦ Работодавачот да има најмалку едно вработено лице на неопределено време, со исклучок на граѓанските организации што во моментот на аплицирање можат да немаат вработено лице;
- ♦ Бројот на ново вработени лица не може да биде поголем од 50% од просечниот број на вработени лица на неопределено време во претходната календарска година, при што максималниот број неможе да биде поголем од 5 лица кај еден работодавач во една календарска година. Работодавач кој има едно вработено лице, граѓанските организации и кај правните субјекти регистрирани по 01.07.2021 година што немаат ниту едно вработено лице, максималниот број на поддржани вработувања изнесува едно лице.
- ♦ Работодавач за исто лице не може да користи два пати финансиска поддршка за вработување без разлика на која мерка се однесува.

Обврски

- ♦ Работодавачот кој вработува невработено лице во рамките на оваа програма е должен да го вработи лицето со полно работно време и да го задржи во работен однос најмалку 12 месеци доколку станува збор за лице на возраст до 29 години, односно 9 месеци доколку станува збор за лице на возраст над 29 години, сметано од денот на засновање на работниот однос. Доколку лицето за кое е обезбедено финансиска поддршка му престане работниот однос по било кој основ, освен во случај на смрт, пензионирање или неспособност за работа, работодавачот е должен во рок од 30 дена на негово место да вработи друго евидентирано невработено лице, во спротивно е должен да го врати износот на средствата сразмерно со преостанатото време до истекот на рокот.
- ♦ Работодавачот е должен целиот период на предвидената обврска да не го намали вкупниот број на вработените на неопределено време (кој го имал на денот на аплицирање), освен во случај на смрт, пензија или неспособност за работа, во спротивно е должен во рок од 30 дена да вработи друго лице- со цел надолупнување на бројот, во спротивно е должен да врати сразмерен износ од исплатените средства (износот на субвенција по лице поделен со вкупниот број на месеци).

Реализација

- ♦ Јавен повик
- ♦ Апликација
- ♦ Селекција
- ♦ Вработување
- ♦ Потпишување Договор за грант
- ♦ Исплата на парични средства за набавка на нова опрема и/или материјали

Наслов на мерката	2.3 Поддршка за вработување на лица со попреченост
Цел на мерката	Да се зголеми вработливоста и можностите за вработување на евидентираниите невработени лица со попреченост
Целна група	Невработени лица со попреченост евидентирани во АВРСМ
Опфат на мерката	350 невработени лица евидентирани во АВРСМ
Надлежни институции	АВРСМ

Висина на финансиската поддршка

- Вработување на лице со попреченост на неопределено време, за што се доделуваат 20 просечни нето плати исплатени во Република Северна Македонија за претходната година пред вработувањето, односно 40 просечни нето плати исплатени во Република Северна Македонија за претходната година пред вработувањето, доколку станува збор за слепо лице или за лице со попреченост што се движи со помош на инвалидска количка.
- Адаптација на работно место, за што се доделуваат средства во висина до 100.000 денари
- Набавка на опрема, за што се доделуваат средства во висина до 200 просечни нето плати исплатени во Република Северна Македонија во претходната година, при што основен критериум за висината на доделените средства е бројот на вработени лица со попреченост.
- Работен асистент на лице со попреченост, кое е вклучено во работно оспособување на негово барање или на барање на работодавачот.
- Работно оспособување на вработени и невработени лица со попреченост.

Корисници

- ♦ Лица со попреченост кои самостојно вршат дејност како трговец поединец, работодавач или има својство на работодавач.
- ♦ Трговски друштва за вработување на лица со попреченост-заштитни друштва.
- ♦ Државна администрација.
- ♦ Единиците на локалната самоуправа и Град Скопје.
- ♦ Јавните претпријатија, агенции, фондови и други државни институции.

Начин на пријавување

Согласно со Законот за вработување на инвалидни лица („Службен весник на РМ“ бр.44/2000, 16/2004, 62/2005, 113/2005, 29/2007, 88/2008, 161/2008, 99/2009, 136/2011, 129/2015, 147/2015 и 27/2016 и 99/2018) и Правилникот за критериумите и начинот на доделување неповратни средства од Посебниот фонд („Службен весник на РМ“ бр. 156/2008 и 163/2015).

Барањето за доделување на неповратни средства од Посебниот фонд корисникот го поднесува до Управниот одбор на Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, преку Центарот за вработување на чие подрачје е седиштето на работодавачот.

Критериуми

Критериумите се дефинирани со Правилникот за критериумите и начинот доделување на неповратни средства од Посебниот фонд за подобрување на условите за вработување и работење на лица со попреченост („Службен весник на РМ“ бр. 156/2008 и 163/2015).

Обврски

- ♦ При вработување на лице со попреченост, корисникот на средствата е должен да создаде соодветни услови за работење и адаптација на работното место во зависност од работното место, видот и степенот на образованието и видот и степенот на попреченост на лицето со попреченост што се вработува;
- ♦ Корисникот на средства од Посебниот фонд не смее да го намали вкупниот број на вработени лица со попреченост за чие вработување се користени неповратни средства (во рок од 3 години од денот на вработувањето на лицето со попреченост за кое се искористени средства по основ на вработување, освен ако престанокот е по сила на закон или во случај на смрт, или 3 години од денот на доделувањето средства за набавка на опрема);
- ♦ Корисникот на средства е должен на вработените лица со попреченост редовно да им исплаќа плата во согласност со закон, колективен договор и договорот за вработување и
- ♦ Лицата со попреченост треба да работат на соодветно работно место во согласност со наодот.

Реализација

- ♦ Управниот одбор на Агенцијата за вработување донесува решение за доделување на средства од Посебниот фонд по поднесено барање во рок од 90 дена од денот на поднесување на барањето;
- ♦ Врз основа на донесеното решение, се изготвува Договор за исплата на доделени средства од Посебниот фонд и
- ♦ По доставување на банкарска гаранција од страна на корисникот на средствата, се врши исплата на доделените средства.

3. ОБУКИ

Обуките имаат за цел да ги подобрат вештините и квалификациите на невработените лица за нивна поуспешна интеграција на пазарот на труд.

Наслов на мерката	3.1 Обука на работно место за познат работодавач
Цел на мерката	Целта на мерката е стекнување на вештини на невработените лица за извршување на работните задачи во согласност со потребите на работодавачот
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ (корисници на ГМП, жени, роми, млади до 29г., лица со попреченост и долгорочно невработени)
Опфат на мерката	70 невработени лица евидентирани во АВРСМ – ИПА II четврти директен грант
Надлежна институција	АВРСМ, ЦРРСМ и УЈП
Висина на финансиската поддршка	
Лица што ќе посетуваат обука ќе добијат месечен надоместок во висина од 9.000 денари со вклучено осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест и данок на личен доход за времетраењето на обуката до 3 месеци. Надоместоците кон невработените лица ќе бидат исплатени од страна на АВРСМ. На работодавачот ќе му биде исплатен еднократен износ од 15.000 денари по обучено лице по завршена обука.	
Корисници	
Невработени лица од евиденција на АВРСМ Работодавачи	
Начин на пријавување	
За работодавачи: Јавен повик/Известување, Пријава за учество во програмата, Програма за обука За невработени лица: Јавен повик / Известување¹⁵, Пребарување од евиденцијата на невработени лица, врз основа на профилирање и ИПВ и индивидуален план за активација, Пријава и изјава за согласност..	
Критериуми	
За работодавачи:	

¹⁵ известувањето и пријавувањето за учество во мерката ќе започне по одобрување на измените кон Договорот за директен грант кон АВРСМ (бр. 12-7581 од 19.09.2019). Корисниците на ГМП може да се вклучат во мерката и пред да се одобрат измените кон Договорот за директен грант

- ♦ Работодавачот треба да има вработено најмалку едно лице на неопределено време, со исклучок на граѓанските организации и работодавачи кои ќе вклучат во обука жени од ромската етничка заедница;
- ♦ На денот на аплицирање ги имаат подмирено сите обврски врз основа на исплатени плати и придонеси од задолжително социјално осигурување и
- ♦ Бројот на лица вклучени во обука не може да биде поголем од 50% од вкупниот број на вработени лица на неопределено време, со исклучок на граѓанските организации и работодавачи кои ќе вклучат во обука жени од ромската етничка заедница.

За невработени лица:

- ♦ Со ниски квалификации

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица што нема да се вработат, ќе имаат можност за вклучување во други програми и мерки од Оперативниот план.

Работодавач што ќе вработи повеќе од 50% од лицата што биле на обука, за тие лица ќе може да ги користи мерките од Програмата 2 во согласност со утврдените критериуми.

Обврски

За работодавачи:

- ♦ Работодавачот е должен да ја спроведе програмата за обука, во согласност со претходно утврден план за неа;
- ♦ Работодавачот е должен да назначи ментор за лицата на обука;
- ♦ работодавачот има обврска да вработи најмалку 50%¹⁶ од лицата вклучени во обуката со полно работно време во траење од најмалку 3 месеци. Доколку работодавачот не заснова работен однос со најмалку 50% од вклучените лица кои успешно ја завршиле обуката или доколку на истите по засновање на работниот однос во период од 3 месеци им престане работниот однос, освен во случај на смрт, пензионирање или неспособност за работа, должен е да вработи друго невработено лице од лицата кои успешно ја завршиле обуката или друго евидентирано невработено лице;
- ♦ За време на обуката и периодот за кој работодавачот има обврска да го задржи лицето на работа (6 месеци), работодавачот е должен да не го намали вкупниот број на работници на неопределено време кој го имал на денот на аплицирање. Во спротивно е должен да го врати целиот исплатен износ;
- ♦ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

За невработени лица:

- ♦ За времетраење на обуката кандидатот е должен: редовно да ја посетува обуката и да ги извршува доделените работни задачи; во случај на спреченост за присуство на работното место - во рок од 24 часа да го извести работодавачот за причината поради која отсуствува и донесе документ за оправдување, во спротивно ќе биде исклучен од обуката; да биде дисциплиниран и да го почитува пропишаниот ред и почитува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали; во случај да направи штета за време на обуката поради несовесно однесување или крајно

¹⁶ Доколку работодавачот обучувал едно лице, има обврска да го вработи истото.

невнимание, должен е истата да ја надомести на работодавачот. Правото на обука на кандидатот престанува: ако кандидатот самоволно ја напушти обуката; ако е исклучен поради неоправдано отсуство од обуката; ако направи штета поради несовесно однесување или крајно невнимание и ако од оправдани причини (болест, вработување, основач или управител на правен субјект, отслужување на воен рок) не присуствувал на најмалку 70% од обуката. Освен во случај ако престанокот на обуката е од оправдани причини, во сите други наведени случаи кандидатот се брише од евиденција на невработени лица за период од една година. На невработените лица кои присуствувале на минимум 70% од предвидените часови за тој месецим се исплаќа 9.000 денари месечно (со вклученданок на личен доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување);

- ◆ Кандидатот што ќе ја заврши обуката и му е понудено вработување, должен е да заснова работен однос кај работодавачот. Доколку не заснова работен однос е должен да ги врати средствата, освен во случај на вработување кај друг работодавач;
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

Реализација

- ◆ Јавен повик за работодавачи
- ◆ Пријава за учество во обуката од заинтересирани работодавачи
- ◆ Селекција на работодавачи
- ◆ Селекција на невработени лица
- ◆ Договор со работодавач и со невработено лице
- ◆ Обука на невработени лица
- ◆ Вработување
- ◆ Мониторинг

Наслов на мерката	3.2(а) Обука за стручни квалификации според барање на работодавачите
Цел на мерката	Целта на мерката е да се обезбеди обука за стручни квалификации спроведени од верификувани обучувачи според барањата на работодавачите. Обуката ќе се реализира во тесна соработка со работодавачите и спроведувачите на обуката
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ
Опфат на мерката	150 невработени лица евидентирани во АВРСМ
Надлежна институција	МТСП, АВРСМ, УНДП, МОН, ЦОВ, работодавачи, спроведувачи на обука.
Висина на финансиската поддршка	
Лица што ќе посетуваат обука преку мерката ќе добијат месечен надоместок во висина од 9.000 денари, со вклучено осигурување во случај на несреќа на работно место и данок на личен доход за времетраењето на обуката од 2 до 4 месеци. Работодавачот може преку кофинансирање да го зголеми износот од месечниот надоместок за времетраењето на обуката, што соодветно ќе се рефлектира во договорот. Спроведувачите на обука ќе добијат надоместок во висина до 30.000 денари за лице на обука.	
Корисници	
Невработени лица од евиденција на АВРСМ Работодавачи	
Начин на пријавување	
За работодавачи: Јавен повик/Известување, Пријава за учество во програмата¹⁷ За невработени лица: Известување, Пријава и Изјава за согласност, Пребарување од евиденцијата на невработени лица, врз основа на профилирање и ИПВ. Спроведувачи на обука: Од регистарот на верификувани спроведувачи на ЦОВ и МОН. Од евиденцијата на МОН за средни стручни училишта со верификувана програма за обука.	
Критериуми	
За работодавачи: ◆ Обезбедување простории/капацитети, опрема за реализација на обуката	

¹⁷ Пријавувањето работодавачите може да го направат online или во центрите за вработување на АВРСМ

За спроведувачите на обука:

- ♦ Важечка верификација за реализација на обука и/или профил на занимање од потребната струка

За невработени лица:

- ♦ Селекцијата на невработени лица од евиденцијата на АВРСМ ја врши работодавачот

КОМБИНАЦИЈА СО ОСТАНАТИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за искористување на други програми и мерки од Оперативниот план.

Обврски

За спроведувачите на обука:

- ♦ Приспособува програма за обука во период од 2 до 4 месеци, во согласност со потребите на работодавачите, верификувана од ЦОВ и МОН;
- ♦ На невработените лица кои присуствувале на минимум 70% од предвидените часови за тој месец, им исплаќа 9.000 денари (со вклучен данок на личен доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување) обезбедени преку мерката, а предвидени во договор за учество во мерката;
- ♦ Доставува месечен извештај за присутност на лицата, извештај за резултатите од месечната реализација на обуките и доказ за исплатени средства на кандидатите;
- ♦ Спроведува проверка на стекнатите знаења пред Комисија и издава соодветен документ пропишан од Министерството за образование и наука (МОН) и/или од Центарот за образование на возрасните (ЦОВ) и
- ♦ По завршување на обуката, доставува до УНДП и АВРСМ збиен извештај и евалуација на реализираната обука.

За невработени лица:

- За времетраење на обуката кандидатот е должен:
 - ♦ Редовно да ја посетува обуката и да ги извршува доделените работни задачи. Во случај на спреченост за присуство на работното место, во рок од 24 часа да го извести работодавачот за причината поради која отсуствува и да донесе документ за оправдување. Во спротивно ќе биде исклучен од обуката;
 - ♦ Да биде дисциплиниран и да го почитува пропишаниот ред и почитува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали. Во случај да направи штета за време на обуката поради несовесно однесување или крајно невнимание, должен е истата да ја надомести на работодавачот.
- Правото на обука на кандидатот престанува ако кандидатот:
 - ♦ Не присуствувал на 70% од обуката од оправдани причини (болест, вработување, основач или управител на правен субјект, отслужување на воен рок);
 - ♦ Самоволно ја напушти обуката;
 - ♦ Е исклучен поради неоправдано отсуство од обуката и направи штета поради несовесно однесување или крајно невнимание.

- ♦ Во случај на престанокот на обуката, кандидатот се брише од евиденција на невработени лица за период од една година, освен ако е исклучен од обуката поради оправдани причини;
- ♦ Доколку настане престанок на обуката согласно горе-наведените причини, работодавачот во соработка со надлежниот Центар за вработување може да направи замена со друго лице од евиденцијата на АВРСМ во период до 1 месец од почетокот на обуката;
- ♦ По завршување на обуката, кандидатот полага завршен испит пред Комисија и доколку не се јави/не присуствува на полагањето на завршниот испит, должен е да ги врати дотогаш исплатените средства и се брише од евиденција на невработени лица за период од една година и
- ♦ Кандидатот што ќе ја заврши обуката и му е понудено вработување, должен е да заснова работен однос кај работодавачот. Доколку не заснова работен однос должен е да ги врати средствата, освен во случај на вработување кај друг работодавач.

За работодавачи:

- ♦ Утврдува минимални критериуми за селекција на невработени лица;
- ♦ Активно учествува во реализацијата на обуката;
- ♦ Доколку е во можност го дополнува/ ко-финансира месечниот надоместок на лицата упатени на обука, што соодветно се рефлектира и во договорот;
- ♦ По завршувањето на обуката, во рок од 3 дена работодавачот има обврска да вработи најмалку 50% од лицата вклучени во обуката со полно работно време во траење од најмалку 6 месеци. Доколку работодавачот не заснова работен однос со најмалку 50% од вклучените лица кои успешно ја завршиле обуката, должен е да ги врати средствата во вкупен износ до 30.000 денари по обучено невработено лице за лицата кои не ги вработил, а кои се утврдени со договорот, освен во случај кога некое од обучените невработени лица одбиле вработување и
- ♦ Доколку на работникот му престане работниот однос пред истекот на 6 месеци, работодавачот е должен во рок од 30 дена да вработи друго невработено лице од лицата кои успешно ја завршиле обуката или друго евидентирано невработено лице. Во спротивно е должен средствата искористени за обука во износ до 30.000 денари за лице да ги врати во сразмерен износ.

Реализација

- ♦ Пријава за учество на работодавачи
- ♦ Селекција на работодавачи
- ♦ Селекција на спроведувачи на обука
- ♦ Известување за невработени лица
- ♦ Селекција на невработени лица
- ♦ Обука на невработени лица
- ♦ Вработување
- ♦ Мониторинг

Наслов на мерката	3.2 (б) Стручни обуки според барање на работодавачите
Цел на мерката	Целта на мерката е да се обезбеди обука за стручни квалификации според барањата на работодавачите. Обуката ќе се реализира во тесна соработка со приватниот сектор.
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ ¹⁸
Опфат на мерката	200 невработени лица евидентирани во АВРСМ од ранливите групи ¹⁹
Надлежна институција	УНДП-СДЦ, МТСП, АВРСМ, МОН, ЦОВ, работодавачи - спроведувачи на обука.
Висина на финансиската поддршка	
На лицата што ќе посетуваат обука за стручни квалификации, ќе им се биде исплатен месечен надоместок во висина од 9.000 денари од буџетот на мерката со вклучено осигурување во случај на несреќа на работно место и данок на личен доход за времетраењето на обуката од 2 до 4 месеци. Работодавачот-спроведувач на обука може преку кофинансирање да го зголеми износот од месечниот надоместок за времетраењето на обуката, што соодветно ќе се рефлектира во договорот. Работодавачите-спроведувачи на обука за стручни квалификации, ќе добијат надоместок во висина до 30.000 денари за лице на обука.²⁰	
Корисници	
Невработени лица од евиденција на АВРСМ Работодавачи-спроведувачи на обука	
Начин на пријавување	
За работодавачи-спроведувачи на обука: Јавен повик/Известување, Пријава за учество во програмата²¹ За невработени лица:	

¹⁸ Фокусот на мерката е на следните целни групи: млади лица до 29 години, лица со попреченост, припадници од Ромската заедница и други лица во ризик од социјално исклучување.

¹⁹ 40 лица од вкупниот опфат ќе бидат поддржани преку Проектот Креирање можности за работа за сите на УНДП, финансирано од страна на Швајцарската агенција за развој и за соработка (СДЦ)

²⁰Износот на обуката која се реализира од страна на самите работодавачи се наведува во Планот за обука, истиот не може да надмине 30.000 денари по лице на обука. Планот за обука и потребните средства за реализација на истата ги одобрува Работното тело задолжено за реализација на мерката, и Комисијата за селекција на АВРСМ.

²¹Пријавувањето за учество во мерката, работодавачите може да го направат online или во центрите за вработување на АВРСМ

Известување, Пријава и Изјава за согласност, Пребарување од евиденцијата на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ.

Критериуми

За работодавачи-спроведувачи на обука:

- ◆ Обезбедување простории/капацитети, ментори, како и опрема за реализација на обуката за стручни квалификации
- ◆ Подготовка на план за обука со динамика и распоред на часови и модули

КОМБИНАЦИЈА СО ОСТАНАТИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за искористување на други програми и мерки од Оперативниот план.

Обврски

За работодавачите-спроведувачи на обука за стручни квалификации:

- ◆ Приспособува програма за обука во период од 2 до 4 месеци, во согласност со потребите;
- ◆ На невработените лица кои присуствувале минимум 70% од предвидените часови за тој месец им исплаќа 9.000 денари (со вклучен данок на личен доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување) обезбедени преку мерката, а предвидени во договор за учество на мерката;
- ◆ Доставува месечен извештај за присутност на лицата, извештај за резултатите од месечната реализација на обуките и доказ за исплатени средства на кандидатите;
- ◆ Спроведува проверка на стекнатите знаења и по завршување на обуката доставува до УНДП и АВРСМ збиен извештај и евалуација на реализираната обука;
- ◆ Утврдува минимални критериуми за селекција на невработени лица;
- ◆ Активно учествува во реализацијата на обуката;
- ◆ Работодавачот кој сам ја реализира обуката назначува ментор за практичниот дел од обуката
- ◆ Доколку е во можност работодавачот годополнува/ко-финансира месечниот надоместок на лицата упатени на обука, што соодветно се рефлектира и во договорот
- ◆ По завршувањето на обуката, во рок од 3 дена, работодавачот има обврска да вработи најмалку 50% од лицата вклучени во обуката со полно работно време во траење од најмалку 6 месеци. Доколку работодавачот не заснова работен однос со најмалку 50% од вклучените лица кои успешно ја завршиле обуката, должен е да ги врати средствата во вкупен износ до 30.000 денари по обучено невработено лице, освен во случај кога некое од обучените невработени лица одбиле вработување;
- ◆ Доколку на работникот му престане работниот однос пред истекот на 6 месеци, работодавачот е должен во рок од 30 дена да вработи друго невработено лице од лицата кои успешно ја завршиле обуката или друго евидентирано невработено лице, во спротивно е должен средствата искористени за обука во износ до 30.000 денари за лице да ги врати во сразмерен износ.

За невработени лица кои следат обука за стручни квалификации:

- За времетраење на обуката кандидатот е должен:
 - ◆ редовно да ја посетува обуката и да ги извршува доделените работни задачи. Во случај на спреченост за присуство на работното место, во рок од 24 часа да го извести работодавачот за причината поради која отсуствува и да донесе документ за оправдување, во спротивно ќе биде исклучен од обуката и
 - ◆ да биде дисциплиниран и да го почитува пропишаниот ред и почитува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали. Во случај да направи штета за време на обуката поради несовесно однесување или крајно невнимание, должен е истата да ја надомести на работодавачот.
- Правото на обука на кандидатот престанува ако кандидатот:
 - ◆ не присуствувал на 70% од обуката од оправдани причини (болест, вработување, основач или управител на правен субјект, отслужување на воен рок);
 - ◆ самоволно ја напушти обуката и
 - ◆ е исклучен поради неоправдано отсуство од обуката и направи штета поради несовесно однесување или крајно невнимание.
- Во случај на престанокот на обуката кандидатот се брише од евиденција на невработени лица за период од една година, освен ако е исклучен од обуката поради оправдани причини.
- Доколку настане престанок на обуката согласно горе-наведените причини, работодавачот во соработка со надлежниот Центар за вработување може да направи замена со друго лице од евиденцијата на АВРСМ во период до 1 месец од почетокот на обуката;
- По завршување на обуката, кандидатот полага завршен испит и доколку не се јави/не присуствува на полагањето на завршниот испит, должен е да ги врати дотогаш исплатените средства и се брише од евиденција на невработени лица за период од една година.
- Кандидатот што ќе ја заврши обуката и му е понудено вработување, должен е да заснова работен однос кај работодавачот. Доколку не заснова работен однос е должен да ги врати средствата, освен во случај на вработување кај друг работодавач.

Реализација

- ◆ Пријава за учество од страна на работодавач за обука за стручни квалификации;
- ◆ Селекција на невработени лица за учество во обука за стручни квалификации;
- ◆ Селекција на спроведувачи на обука за стручни квалификации;
- ◆ Известување за невработени лица за обука за стручни квалификации;
- ◆ Селекција на невработени лица за обука за стручни квалификации;
- ◆ Обука за невработени лица, и
- ◆ Мониторинг.

Наслов на мерката	3.2 (в) On-line обука за вештини според барање на работодавачите
Цел на мерката	Целта на мерката е да се обезбеди on-line обука за вештини според барањата на работодавачите. Обуката ќе се реализира во тесна соработка со приватниот сектор и спроведувачи на обука кои ќе одговорат на барањата на приватниот сектор. Изборот на најповолни спроведувачи на обука ќе се изврши на конкуритивен начин преку јавна објава од страна на УНДП како имплементатор на мерката.
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ
Опфат на мерката	100 невработени лица евидентирани во АВРСМ ²²
Надлежна институција	УНДП-СДЦ, МТСП, АВРСМ, МОН, ЦОВ, работодавачи и спроведувачи на обука.
Висина на финансиската поддршка	
Лица што ќе посетуваат on-line обука за вештини, ќе добијат пристап до on-line обука, согласно трендовите и побарувањата на пазарот на труд. Висината на надоместокот за Спроведувачите на обука за on-line вештини ќе зависи од спецификите на обуката т.е. од времетраењето, предвидениот број на часови и модули за обука. Спроведувачите на обука ќе добијат надоместок во висина до 70% од проценетата пазарна цена која ќе се утврди како најповолна согласно доставените понуди на јавниот повик, но не повеќе од 30.000 денари за лице на обуките побарувани од страна на работодавачите и пазарот на труд, додека кофинансирањето на средствата ќе биде обезбеден од работодавачот.	
Корисници	
Невработени лица од евиденција на АВРСМ Работодавачи	
Начин на пријавување	
За работодавачи: Јавен повик/Известување, Пријава за учество во програмата За невработени лица: Известување, Пријава и Изјава за согласност, Пребарување од евиденцијата на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ. Спроведувачи на обука:	

Фокусот на мерката е на следните целни групи: млади лица до 29 години, лица со попреченост, припадници од Ромската заедница и други лица во ризик од социјално исклучување.

♦ Јавен повик за останати спроведувачи на обука (работодавачи, on-line портали итн.).
Критериуми
За останатите спроведувачи на обука: ♦ План за обука со динамика и распоред на часови и модули.
КОМБИНАЦИЈА СО ОСТАНАТИ МЕРКИ По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за искористување на други програми и мерки од Оперативниот план.
Обврски
За спроведувачите на on-line обука за вештини: ♦ Доставува извештај за текот на обуката, извештај за резултатите од реализација на обуките; ♦ Спроведува проверка на стекнатите знаења и ♦ По завршување на обуката доставува до УНДП и АВРСМ збиен извештај и евалуација на реализираната обука. За невработени лица кои следат on-line обука за вештини: ♦ За времетраење на обуката кандидатот е должен редовно да ја посетува обуката. Во случај на престанокот на обуката кандидатот се брише од евиденција на невработени лица за период од една година, освен ако е исклучен од обуката поради оправдани причини.
Реализација
♦ Пријава за учество од страна на работодавачи за on-line обуки за вештини ♦ Пријавување на заинтересирани невработени лица за обука за стручни вештини; ♦ Избор на спроведувачи на on-line обука; ♦ Обука на невработени лица и ♦ Мониторинг.

Наслов на мерката	3.2 (г) Развој на вештини преку обуки за зголемување на вработливоста на повратниците од странство
Цел на мерката	Целта на мерката е преку обезбедување можности за учење на работно место, практиканство во локални компании, валидација на други вештини стекнати преку неформални обуки да ја зголеми вработливоста на невработените лица.
Целна група	Невработени лица ²³
Опфат на мерката	210 невработени лица
Надлежна институција	УНДП, МТСП, АВРСМ и спроведувачи на обука.
Висина на финансиската поддршка	
Лица што ќе посетуваат обука за зголемување на вработливоста, ќе добијат пристап до обуки, согласно трендовите и побарувањата на пазарот на труд. Вкупниот буџет обезбеден за оваа мерка изнесува 4.006.197 денари. Висината на надоместокот на услугата за зголемување на вработливоста ќе зависи од спецификите на договорената активност т.е. од времетраењето на обуката, предвидениот број на часови и модули за обука, практичанството и сл.	
Корисници	
Невработени лица Работодавачи Спроведувачи на обука	
Начин на пријавување	
♦ За работодавачи: ♦ Јавен повик/Известување, Пријава за учество во програмата ♦ За невработени лица: ♦ Известување, Пријава и Изјава за согласност, пребарување од евиденцијата на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ, листи на невработени лица доставени од НВО партнери на проектот.	
Критериуми	
За невработени лица: ♦ Учеството на невработени лица ќе се обезбеди по идентификацијата и потврдата за припадноста во целната група со поддршка на Центрите за вработување на АВРСМ и	

²³ Фокусот на мерката е на следните целни групи: припадници од Ромската заедница, повратници и други лица во ризик од социјално и економско исклучување кои влегуваат во потенцијални повратници во иднина во општините Шуто Оризари, Штип и Прилеп.

граѓанските организации кои работат во областа на поддршка на повратници и други лица во ризик од социјално и економско исклучување.

КОМБИНАЦИЈА СО ОСТАНАТИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за искористување на други програми и мерки од Оперативниот план.

Обврски

За спроведувачите на услугите за зголемување на вработливоста на повратниците:

- ♦ Доставува извештај за текот на активността и извештај за резултатите од реализацијата на активността;
- ♦ По завршување на активността доставува до УНДП и АВРСМ збиен извештај и евалуација на реализираната обука.

За невработени лица кои следат обука за зголемување на вработливоста:

- ♦ За времетраење на обуката кандидатот е должен редовно да ја посетува обуката.

Реализација

- ♦ Пријавување на заинтересирани невработени лица за зголемување на вработливоста на повратниците
- ♦ Проценка и изработка на индивидуален план за вработување
- ♦ Пријава за учество од страна на работодавачи
- ♦ Пријава и избор на спроведувачи на обука за зголемување на вработливоста на повратниците
- ♦ Обука на повратници и потенцијални повратници и
- ♦ Мониторинг

Наслов на мерката	3.3 Обуки за побарувани занимања
Цел на мерката	Целта на мерката е преку обука да се задоволат потребите од побарувани занимања, социјални услуги ²⁴ и квалификации што водат до „зелени работни места“, е-трговија.
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ (корисници на ГМП, жени, роми, млади до 29г., лица со попреченост и долгорочно невработени)
Опфат на мерката	500 вкупно невработени лица ИПА II –четврти директен грант
Надлежна институција	МТСП, АВРСМ, МОН, ЦОВ, и верификувани спроведувачи на обуки
Висина на финансиската поддршка	
Лицата што ќе посетуваат обука ќе добијат месечен надоместок во висина од 9.000 денари со вклучено осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест и данок на личен доход за времетраењето на обуката. Спроведувачите на обука ќе добијат надоместокод 24.000 денари по обучено лице. Обуката ќе се реализира во времетраење од 3 месеци. Предност за вклучување во обуките ќе имаат корисниците на гарантирана минимална помош.	
Корисници	
Невработени лица од евиденција на АВРСМ	
Начин на пријавување	
За спроведувачи на обука: Јавен повик, Пријава за учество во обуките од страна на верификувани спроведувачи преку јавен повик објавен од ЦОВ и/или од регистарот на верификувани спроведувачи на ЦОВ и МОН. За невработени лица: Јавен повик/Известување²⁵, пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање, ИПВ и индивидуален план за активација, Пријава и Изјава за согласност.	
Критериуми	
За спроведувачите на обука: ♦ Спроведувачот на обука за побарувани занимања треба да има важечка верификација за реализација на обука	

²⁴ Согласно новиот Закон за социјална заштита - се лични асистенти за лица со попреченост и даватели на услуга :помош и нега во домот-негователи

²⁵ известувањето и пријавувањето за учество во мерката ќе започне по одобрување на измените кон Договорот за директен грант кон АВРСМ (бр. 12-7581 од 19.09.2019). Корисниците на ГМП може да се вклучат во мерката и пред да се одобрат измените кон Договорот за директен грант

За невработени лица:

- ♦ Исполнети минимални квалификации за следење на обуката.

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за искористување на други програми и мерки од Оперативниот план.

Обврски

За спроведувачи на обука

- ♦ Спроведува обука верификувана од ЦОВ и МОН;
- ♦ Доставува месечен извештај за присутност на лицата, извештај за резултатите од месечната реализација на обуките;
- ♦ Спроведува проверка на стекнатите знаења на кандидатите пред Комисија и издава соодветен документ пропишан од Министерството за образование и наука (МОН) и/или од Центарот за образование на возрасните (ЦОВ);
- ♦ На лицата кои успешно ќе го положат испитот им издава сертификат пропишан од МОН.
- ♦ Спроведувачот на обука доставува завршен извештај и евалуација за реализираната обука.
- ♦ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

За невработени лица:

- ♦ За времетраење на обуката кандидатот е должен: редовно да ја посетува обуката, во случај на спреченост за присуство, во рок од 24 часа да го извести спроведувачот на обуката за причината поради која отсуствува и да донесе документ за оправдување, во спротивно ќе биде исклучен од обуката; да биде дисциплиниран, да го почитува пропишаниот ред и да го чува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали; во случај да направи штета за време на обуката поради несовесно однесување или крајно невнимание, должен е истата да ја надомести. Кандидатот кој ќе престане да ја посетува обуката односно практичната работа од неоправдани причини се брише од евиденција на невработени во рок од една година и
- ♦ Правата и обврските се опишани и регулирани во ОУ и договорот.

Реализација

- ♦ Јавен повик за спроведувачи на обуки;
- ♦ Пријава за учество на спроведувачи на обука; Селекција на спроведувачи на обука;
- ♦ Јавен повик за невработени лица и пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ;
- ♦ Селекција на невработени лица;
- ♦ Обука на невработени лица и;
- ♦ Мониторинг.

Наслов на мерката	3.4 Обуки за возачи за Ц и Д - категорија
Цел на мерката	Зголемување на вработливоста на евидентираниите невработените лица преку стекнување на вештини, согласно побарувањата во сообраќајната струка и искажаните потреби за работна сила во оваа стопанска гранка и нивно вработување.
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ
Опфат на мерката	100 невработени лица евидентирани во АВРСМ
Надлежна институција	МТСП, АВРСМ, Авто школи, транспортни фирми
Висина на финансиската поддршка	
Обуките и полагањата ќе се реализираат во лиценцирани автошколи. Обуките ќе бидат насочени кон занимања кои се побарувани на пазарот на трудот во сообраќајната струка т.е. ќе бидат насочени кон задоволување на потребите на транспортните фирми од возачи со положен возачки испит за категорија „Ц“ и „Д“ кај спроведувачи на обуки пријавени на јавен оглас. Лицата кои успешно ќе ја завршат обуката, ќе имаат право да полагаат за возачки испит во лиценцирани испитни центри. Обуката ќе трае еден месец.	
Корисници	
Невработени лица од евиденција на АВРСМ	
Начин на пријавување	
За спроведувачи на обука: Постапка за доделување на договор за јавна набавка	
За невработени лица: Јавен повик/Известување, пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ, Пријава и Изјава за согласност.	
Критериуми	

За спроведувачите на обука:

- ♦ Обуките ќе се спроведуваат од страна на селектирани лиценцирани автошколи, а по завршувањето на обуката (теоретски и практичен дел), успешните кандидати ќе полагаат за возачки испит за категорија „Ц“ или „Д“ во испитни центри лиценцирани за организирање и спроведување на возачки испит за оваа категорија.

За невработени лица:

- ♦ Исполнети минимални квалификации за следење на обуката.

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за искористување на други програми и мерки од Оперативниот план

Обврски

За спроведувачи на обука

- ♦ Спроведува обука.
- ♦ Доставува месечен извештај за присутност на лицата, извештај за резултатите од месечната реализација на обуките;
- ♦ Спроведува проверка на стекнатите знаења на кандидатите пред Комисија и издава соодветен документ;
- ♦ За бројот на лицата кои успешно ќе го положат испитот им издава сертификат;
- ♦ Лиценцираната автошкола доставува завршен извештај до АВРСМ.

За невработени лица:

- ♦ лицата заинтересирани за учество во обуката да се од евиденцијата на активни баратели на работа во АВРСМ;
- ♦ лицата кои ќе се вклучат во обуката за „Ц“ категорија да имаат претходно добиена (минимум 1 година), полни 21 година и важечка возачка дозвола за категорија „Б“;
- ♦ лицата кои ќе се вклучат во обуката за „Д“ категорија да имаат претходно добиена (минимум 2 години), полни 24 години и важечка дозвола за категорија „Ц“;
- ♦ По завршената обука и положен испит, невработеното лице ќе се стекне со потврда за издавање на возачка дозвола за категорија „Ц“ или „Д“, податок што ќе биде внесен во индивидуалното досие на евидентираното невработено лице.
- ♦ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

Реализација

- ♦ Постапка за доделување на договор за јавна набавка;
- ♦ Селекција на спроведувачи на обука;

- ♦ Јавен повик за невработени лица и пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ;
- ♦ Селекција на невработени лица;
- ♦ Обука на невработени лица;
- ♦ Мониторинг.

4. ОБУКИ ЗА РАЗВОЈ НА ДИГИТАЛНИ ВЕШТИНИ

Наслов на мерката	4. Обуки за напредни ИТ вештини (со кофинансирање)
Цел на мерката	Мерката има за цел да се надградат вештините на невработените лица со минимум средно образованиево областа на информациските технологии заради зголемување на нивната конкурентност и побрза интеграција на пазарот на трудот.
Целна група	Невработени млади лица до 34 години со минимум завршено средно образование, евидентирани во АВРСМ
Опфат на мерката	424 невработени лица евидентирани во АВРСМ
Опис на мерката	Обуките за напредни вештини од областа на информациските технологии, со кофинансирање, ќе се спроведуваат за следниве модуларни програмски пакети: 1. ДИГИТАЛЕН МАРКЕТИНГ (53 лица) Програмата ќе ги опфаќа следните вештини и модули: ● Introduction to Digital Marketing ● Integrated Marketing Communications ● Digital Marketing Strategy ● Social Media Management (Facebook, Instagram, Twitter) ● Social Media Advertising (Facebook & Instagram Ads) ● Google Ad ● Marketing Analytics (Google Analytics) ● Search Engine Optimization ● Lead Generation ● E-mail marketing ● Content marketing На сите модули е предвидена практична работа со цел поефикасно совладување навештините. Обуката предвидува и креирање завршен

проект - комплетна маркетинг стратегија. Потребниот број на часови за реализација на обуката изнесува 150 часа.

2. ГРАФИЧКИ ДИЗАЈН (53 лица)

По завршувањето на оваа обука, учесниците ќе се стекнат со познавања да започнат кариера како графички дизајнери..

Програмата ќе ги опфаќа следните вештини и модули:

- Вовед во графички дизајн
- AdobeIllustrator
- AdobePhotoshop
- AdobeInDesign
- Типографија
- Лого дизајн
- LayoutDesign (дизајн на книга, публикација, списание, корица, флаер / брошура)
- Постер дизајн
- Дизајн на пакување (штанца, офсет, клише, ресурси)
- CreativeThinking
- UX/UI Design

На сите модули е предвидена практична работа со цел поефикасно совладување на вештините. Обуката предвидува и креирање завршен проект - комплетно креирање на брендинг. Потребниот број на часови за реализација на обуката изнесува 190 часа.

3. WordPress Website Development (53 лица)

По завршувањето на оваа обука, учесниците ќе се стекнат со вештини неопходни да започнат кариера како WordPressдевелопери. Програмата ќе ги опфаќа следните вештини и модули:

- WordPressAdmin
- HTML/CSS
- JavaScript/jQuery/AJAX
- PHP
- Датабази (MySQL)
- GIT
- CustomWordPressThemes
- CustomWordPressPlugin
- AdvancedWordPressAdmin

На сите модули е предвидена практична работа со цел поефикасно совладување на вештините. Потребниот број на часови за реализација на обуката изнесува 226 часа.

4. Python Developer (53 лица)

Целта на програмскиот пакет е самостојно поставување на Python работната околина и извршување на операции со различни типови на податоци и структури. Дополнително, слушателите ќе се запознаат со работа и употреба на бази на податоци, пронаоѓање и справување со грешки, читање и пишување на код. Понатаму следи имплементирање на претходно стекнатите знаења во поголеми програми, испишување на класни методи и креирање на тестови во Python.

Python е програмски јазик на високо ниво, наменет за општо користење. Ги поддржува истите основи за програмирање како и кај другите јазици - loops, conditionals и functions - за склопување на софтверски алгоритми. Тој нуди синтакса која е лесна за учење и јасно читлива, па така ги намалува трошоците за одржување на програмата.

Python поддржува модули и пакети, кои помагаат во модуларноста на програмата и повторната употреба на код. Ги користи најдобрите практики како објектно-ориентиран пристап и објектно-базирани структури на податоци, со цел да создаде големи софтверски системи кои можат повторно и повторно да се употребат.

Програмскиот пакет за Python Developer предвидува 3 модули за обука [Основно ниво на Python (30 часа); Напредно ниво на Python (30 часа) и Работа на реален проект под менторство (30 часа)] и 1 испит (PCPE – 30 – 01) за стекнување на титулата Certified Entry – Level Python Programmer Certification.

5. Microsoft Data Analyst (53 лица)

Улогата на Microsoft Data Analyst-от во една организација е со помош на алатките на Microsoft да ги пронајде и да се поврзе со неискористените податоци, да ги трансформира во потребната форма со помош на која ќе може да креира модел на податоци кој ќе биде основа за понатамошна анализа. Секојдневните активности на Microsoft Data Analyst-от опфаќаат извлекување на податоци зачувани во SQL релациони бази на податоци, Excel или CSV-документи, податоци од интернет, податоци од социјалните мрежи, паметни уреди итн. Унифицирање и нормализирање на податоци од различни места во еден добро структуриран модел во алатката Power BI е исто така секојдневна работа со помош на која ќе се визуелизираат трендовите и откријат аномалиите во работењето на организацијата. Понатаму доаѓаат и активности поврзани со безбедно споделување на извештаите до корисниците за кои се наменети како и ажурирање на податоците во реално време. Како составен дел на анализата спаѓа и користењето на програмски јазик како што е Python како и примена на статистички методи.

Програмскиот пакет за Microsoft Data Analyst предвидува 4 модули за обука [DP-900: Microsoft Azure Data Fundamentals (8 часа); DP-080: Querying Data with Microsoft Transact-SQL (20 часа); PL-300: Microsoft Power BI Data Analyst (32 часа) и Analyzing Data with Python (24 часа)] и 1 испит (PL-300) за стекнување на титулата Microsoft Certified: Power BI Data Analyst Associate.

6. Java Developer (53 лица)

Теоретскиот дел од програмскиот пакет треба да им овозможи на слушателите да се запознаат со објектно-ориентираното програмирање и да се стекнат знаење како да развиваат веб апликации. Освен тоа што ќе научат како да учествуваат во секоја фаза на девелопмент циклусот, ќе успеат да пишуваат код кој што ќе биде добро дизајниран, реискористлив и што е најбитно оспособен за тестирање. Целта на оваа обука е да им овозможи на слушателите да развиваат апликации со висока скалабилност и преносливост. Во првиот дел од обуката, слушателите ќе се запознаат со основните објектно-ориентирани концепти, како да работат со класи, објекти, наследување и имплементација на интерфејси, работа со бази на податоци и локализација, како и сите новости кои што се воведени во поновите верзии на Јава платформата. Вториот дел од обуката ќе им овозможи да научат како да работат со сервлети, комуникација со клиенти користејќи различни протоколи, што се тоа JavaServer Pages, каде се извршуваат и како комуницираат со позадинскиот дел на апликацијата како и работа со Java EE containers. Ќе креираат и користат JMS ресурси, Batch и Timer компоненти, како и начини на чување на апликациските податоци користејќи JPA. Во текот на двата дела од обуката има вежби кои што ќе треба самостојно да ги решаваат и на крај ќе им овозможат да извршат целосна апликација која што ги содржи сите делови кои биле изучени во текот на целиот дел од обуката.

Програмскиот пакет за Java Enterprise Developer предвидува 2 модули за обука [Java SE: Programming I (40 часа) и Developing Applications for the Java EE 7 Platform (40 часа)] и 1 испит (1Z0-900) за стекнување на титулата Oracle Certified Professional, Java EE 7 Application Developer.

7. Cloud Administrator (53 лица)

Целта на програмскиот пакет е да се научат основите за дизајнирање и имплементација на ИТ инфраструктура на најкористената AWS Cloud платформа. Со цел вклопување на AWS сервисите во Cloud базирани решенија, слушателите треба да имаат познавање и од областа на администрација на компјутерски системи, дизајн, имплементација и одржување на компјутерски мрежи. Дополнително на тоа слушателите

	треба практично да ги оптимизираат AWS Cloud моделите за оптимални ИТ решенија во една компанија. Програмскиот пакет за Cloud administrator предвидува 3 модули за обука [CCNA – Implementing and Administering Cisco Solutions (40 часа); Windows Server 2019 Administration (40 часа) и AWS Cloud Practitioner Essentials, Architecting on AWS (30 часа)] и 1 испит (SAA-C02) за стекнување на титулата AWS Certified Solution Architect - Associate. 8. Automation tester (53 лица) Теоретскиот дел од програмскиот пакет треба да им овозможи на слушателите: - да ги обезбедат потребните знаења за професијата софтвер тестер, односно да се запознаат со принципите, фазите, нивоата и типовите на тестирање, функционално и нефункционално тестирање, статично и динамично тестирање, black box и white box тестирање, дизајнирање на ефикасни тест случаи, извршување на истите, пишување детални извештаи за дефекти и exploratory тестирање. - да научат да работат на агилни проекти како дел од тимот, софтверски решенија во агилна околина, работење во агилен тим, - да се запознаат со основите на C# програмскиот јазик, неговата структура и синтакса - применување на сите стекнати теоретски знаења во практична работа на Selenium алатката со нејзино запознавање и креирање автоматски тестови Со примена на практичниот дел за автоматско тестирање на веб апликации, слушателите треба да стекнат самостојност во креирање на автоматски тестови со Selenium WebDriver без надзор. Програмскиот пакет за Automation Tester предвидува 4 модули за обука [ISTQB Software Testing Foundation (24 часа); ISTQB Agile Tester (20 часа); Programming with C# (40 часа)] и A4Q Certified Selenium Tester Foundation - Level Automation Testing (24 часа)] и 1 испит (CTFL_Syll2018) за стекнување на титулата ISTQB Certified Tester – Foundation Level.
Надлежна институција	МТСП, АВРСМ, МИОА и нелиценцирани спроведувачи на обуки
Висина на финансиската поддршка	

Спроведувачите на обука ќе добијат надоместок во висина до 80% од проценетата пазарна цена за горенаведените видови на обуки, а 20% од средствата ќе бидат покриени од самиот спроведувач на обуката.

Корисници

Невработени лица од евиденција на АВРСМ

Начин на пријавување

За спроведувачи на обука:

Постапка за доделување на договор за јавна набавка

За невработени лица:

Јавен повик/Известување, пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ, Пријава и Изјава за согласност

Критериуми

За спроведувачите на обука:

- ◆ Да ги исполнуваат критериумите дефинирани во тендерската документација

За невработени лица:

- ◆ Исполнети квалификации за следење на обуката

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица кои нема да се вработат ќе имаат можност за искористување на други програми и мерки од Оперативниот план.

Обврски

За невработени лица:

- ◆ Редовна посета на обука;
- ◆ Лицето кое ќе престане да ја посетува обуката од неоправдани причини се брише од евиденција на невработени во рок од една година;
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот;
- ◆ Полагање на испит. Во случај лицето да не положи испитот има право повторно да го полага на сопствен трошок.

За спроведувачите на обука:

- ◆ Да направи претходна проверка на нивото на знаење на кандидатите со цел вклучување во обуката;
- ◆ Да направи селекција на кандидатите пред започнување на обуката;
- ◆ Да ја спроведе обуката (по потреба и on-line обука заради Ковид-19 пандемијата);
- ◆ Да издаде уверение за редовно посетувана обука и диплома за успешно положен испит;

Реализација

- ◆ Постапка за доделување на договор за јавна набавка;
- ◆ Селекција на спроведувачи на обука;
- ◆ Јавен повик за невработени лица и пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ;
- ◆ Проверка на нивото на знаење на кандидатите со цел вклучување во обуката;
- ◆ Обука на невработени лица во Скопскиот и во другите плански региони на Република Северна Македонија, во период од максимум 4 (четири) месеци од денот на формирање на конечните ранг листи, во групи од минимум 10 (десет) слушатели по програмски пакет а во зависност од пројавениот интерес на таргетираната категорија на евидентирани невработени лица за учество во мерката;
- ◆ Издавање на уверение за редовно посетувана обука (70% од часовите);
- ◆ Полагање испит(и) Издавање на диплома за успешно положен испит(и);
- ◆ Мониторинг;

5. ПРАКТИКАНТСТВО

Наслов на мерката	5. Практикантство
Цел на мерката	Стекнување практични работни знаења и вештини потребни за извршување работни задачи на одредени работни места
Целна група	Невработени лица до 34 години со минимум завршено средно образование
Опфат на мерката	1.620 невработени лица евидентирани во АВРСМ, од кои 70 ²⁶ лица ќе бидат со поддршка од ИПА- IV директен грант, и 50 ²⁷ лица ќе бидат со поддршка од УНДП- СДЦ имплементиран од страна на „Младинскиот ресурсен центар iCan“ од Гостивар
Надлежна институција	АВРСМ, МТСП, УНДП-СДЦ преку Младинскиот ресурсен центар iCan
Висина на финансиската поддршка	
Лицата што ќе се вклучат во практикантство ќе добијат месечен надоместок во висина од 9.000 денари месечно (со вклучено осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест и данок на личен доход) за период до 3 месеци	
Корисници	
Невработени лица до 34 години со минимум завршено среднообразование Работодавачи од приватен и од граѓански сектор	
Начин на пријавување	
За работодавачи: Јавен повик/Известување, Пријава за учество во мерката За невработени лица: Јавен повик/ Известување²⁸, пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање, ИПВ и индивидуален за активација, Пријава и Изјава за согласност.	

²⁶ Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ (корисници на ГМП, жени, роми, млади до 29г., лица со попреченост и долгорочно невработени)

²⁷ 50 практиканти ќе бидат поддржани преку проектот на УНДП „Креирање можности за работа за сите – Главна фаза“, поддржан од Швајцарската агенција за развој и соработка (СДЦ) имплементиран од страна на Младинскиот ресурсен центар – “iCan” Гостивар (партнер за имплементација на УНДП)

²⁸ известувањето и пријавувањето за учество во мерката ќе започне по одобрување на измените кон Договорот за директен грант кон АВРСМ (бр. 12-7581 од 19.09.2019). Корисниците на ГМП може да се вклучат во мерката и пред да се одобрат измените кон Договорот за директен грант

Критериуми

За работодавачи:

- ♦ Да подготви план за оспособување на практикантот, со наведени работни задачи и активности;
- ♦ Работодавачот да има најмалку едно вработено лице на неопределено време, најмалку 6 месеци пред аплицирањето, со исклучок на граѓанските организации и ангажирање на жени-Ромки како практиканти;
- ♦ Работодавачот треба да назначи ментор за практикантот што ќе го води и ќе го надгледува при извршувањето на предвидените задачи и работни активности, и
- ♦ Да ги имаат подмилено сите обврски врз основ на исплатени плати и придонеси од задолжително социјално осигурување.

За невработени лица:

- ♦ Млади до 34 години со минимум завршено средно образование кои немаат работно искуство согласно образованието,

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за искористување други програми и мерки од Оперативниот план

Обврски

За невработени лица:

- ♦ Редовно да се јавуваат на работното место;
- ♦ Да ги чува доверливите податоци, односно класифицираните информации на работодавачот за кои е запознаен во текот на практикантската работа;
- ♦ Во случај на спреченост, во рок од 24 часа да го извести работодавачот за причината поради која отсутствува и по доаѓањето да донесе документ за оправдување;
- ♦ Во случај да предизвика штета кај работодавачот за време на практичната работа, намерно или од тешка небрежност, должен е штетата да му ја надомести на работодавачот согласно одредбите од Законот за облигациони односи;
- ♦ Да го извести работодавачот за штетни последици за кои е запознаен дека може да настанат за него, за трети лица или за работодавачот;
- ♦ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

За работодавачи:

- ♦ Да подготви план и програма за оспособување на практикантот, со наведени работни задачи и активности;
- ♦ Работодавачот треба да назначи ментор за практикантот, што ќе го води и надгледува при извршувањето на предвидените задачи и работни активности;
- ♦ Да доставува месечен извештај за редовност на практикантот до ЦВ;
- ♦ Да издаде потврда за завршена практикантска работа;

- ♦ Да обезбеди средства за заштита при работа, доколку за работното место на кое се врши практикантската работа е пропишано да се користат;
- ♦ Да обезбеди тајност на личните податоци и заштита на приватноста на практикантот.

Реализација

- ♦ Пријава за учество на работодавачи;
- ♦ Селекција на работодавачи;
- ♦ Објавување јавен повик/известување за невработени лица;
- ♦ Селекција на невработени лица;
- ♦ Реализација на практикантската работа во времетраење до 3 месеци и
- ♦ Мониторинг.

6. ПРОГРАМА ЗА РАБОТНО АНГАЖИРАЊЕ

Програмата обезбедува социјална вклученост на потешко вработливи лица заради стекнување на одредени вештини и нивно постепено вклучување на пазар на труд, преку имплементација на општински проекти од инфраструктура и заштита на животната средина на локално ниво.

Наслов на мерката	6. Јавни работи
Цел на мерката	Вклучување на невработени лица со ниски квалификации во проекти од инфраструктура и заштита на животната средина на локално ниво
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ
Опфат на мерката	1.000 невработени лица евидентирани во АВРСМ
Надлежна институција	АВРСМ, МТСП, единици на локална самоуправа и Град Скопје
Висина на финансиската поддршка	
600 денари по работно ангажирано лице - дневно со вклученданок на личен доход и осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест. Работното ангажирање може да биде реализирано во еден циклус годишно, во времетраење од 22 работни дена. ²⁹	
Корисници	

²⁹ На корисниците на паричен надоместок и на корисници на право на Гарантирана минимална помош, за времетраење на работно ангажирање ќе им биде активно претходно остварено право.

Невработени лица од евиденција на АВРСМ со ниски квалификации, со приоритет на лица на кои што ќе им се реши статусот со лична документација Единици на локалната самоуправа и Град Скопје
Начин на пријавување
За општините: Јавен повик, Пријава и Апликација во која е образложена програмата за изведување јавни работи За невработени лица: Известување и пребарување од евиденција на невработени лица на АВРСМ, Изјава за согласност
Критериуми
Селектирана програма за извршување јавни работи од инфраструктурен карактер и заштита на животната средина на локално ниво.
КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за искористување други мерки и програми од Оперативниот план.
Обврски
За општината: ♦ Список за редовност на ангажираните лица; ♦ Исплата на месечен надоместок на ангажираните лица; ♦ Доказ за извршена исплата на надоместок на ангажираните лица; ♦ Кофинансирање на општините во износ од најмалку 20% од дневниот надоместок. За невработени лица: ♦ За времетраење на јавните работи кандидатот е должен: да биде редовен и да ги извршува доделените работни задачи; во случај на спреченост за присуство на работното место, во рок од 24 часа да го извести работодавачот за причината поради која отсутува и да донесе документ за оправдување; да биде дисциплиниран и да го почитува пропишаниот ред и го чува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали; во случај да направи штета кај изведувачот на работите за време на изведувањето на јавните работи, а поради несовесно однесување или крајно невнимание, должен е истата да ја надомести. ♦ Редовно да се јавуваат на работното место и Центарот за вработување.
Реализација

- ♦ Апликација од општината и/или Град Скопје
- ♦ Селекција на доставните предлог-програми
- ♦ Селекција на невработени лица
- ♦ Работно ангажирање на невработените лица
- ♦ Доставување извештај/извештаи за редовност на ангажираните лица
- ♦ Исплата на надоместок
- ♦ Мониторинг

7. ЕКОНОМИЈА НА ГРИЖА

Програмата обезбедува вклучување на невработени лица заради стекнување на знаења, вештини и компетенции за обезбедување на услуги на грижа во заедницата и можност за работно ангажирање и вработување како формални даватели на услугова областа на економијата за грижа, согласно потребите на граѓаните на локално ниво. Со оваа програма, ќе се поддржи отворање на нови работни места преку основање на нови деловни субјекти (даватели на услуги) или поддршка на веќе постојни претпријатија и невладини организации.

Наслов на мерката	7.1 Општинско-корисна работа
Цел на мерката	Зголемување на вработливоста преку работно ангажирање на невработени лица, насочени кон обезбедување на социјални и здравствени услуги на локално ниво
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ
Опфат на мерката	600 невработени лица евидентирани во АВРСМ, од кои - 50 лица ќе се финансираат 100% од буџетот на УНДП-СДЦ - 50 лица ќе се финансираат 100% од буџетите на општините и Град Скопје
Надлежна институција	АВРСМ, МТСП, МОН, УНДП-СДЦ, општините и Град Скопје
Висина на финансиската поддршка	
9.000 денари по работно ангажирано лице месечно (со вклучени данок на личен доход и осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест) во период од 6 до 9 месеци ³⁰ , за ангажман од 20 работни часа неделно.	

³⁰Работното ангажирање на лицата финансирани преку УНДП-СДЦ ќе биде на 3 месеци.

9.000 денари по вклучено невработено лице во обука во времетраење од **3 месеци**. Невработените лица кои не поседуваат соодветен признат сертификат/уверение за стекнати вештини/компетенции како давател на потребната услуга од социјалната сфера, задолжително ќе бидат вклучени на обука спроведена од страна на верификуван спроведувач на обука. Вкупниот период на вклученост на невработените лица преку програмата изнесува 9 месеци во кој влегува обуката и работниот ангажман.³¹

За 500 невработени лица финансирани преку буџетот на АВРСМ, единиците на локална самоуправа обезбедуваат кофинансирање од најмалку 20% од месечниот надоместок за време на обуката и работниот ангажман. За останатиот број на невработени лица, месечниот надоместок за време на обуката и работниот ангажман ќе биде целосно (100%) покриен од буџетите на општините и Град Скопје (до 50 лица). За 50 невработени лица месечниот надоместок од 9.000 денари во времетраење од 3 месеци ќе биде обезбеден од страна на УНДП-СДЦ.

Максимален број на ангажирани лица по општина финансирана од буџетот на АВРСМ е 20³².

Корисници

Невработени лица од евиденција на АВРСМ
Крајни корисници на услуги од социјалната и здравствената сфера
Општини и Град Скопје

Начин на пријавување

За општините:

Јавен повик, Апликација поткрепена со меморандум(и) за соработка со НВО(и), со локални институции и други релевантни партнери

За невработени лица:

Јавен повик на локално ниво/Известување, Пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ, Пријава и Изјава за согласност

За крајните корисници:

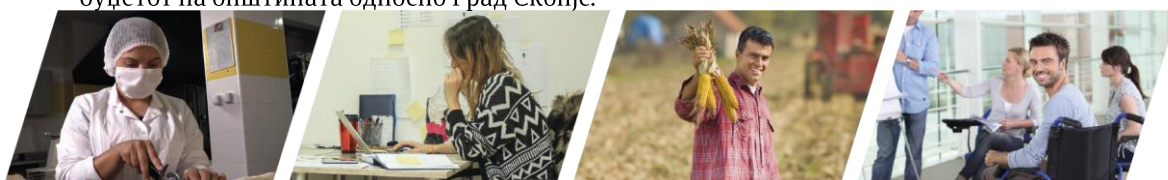
Јавен повик, Пријава и Изјава за согласност

Критериуми

Апликација од општината со наведени: а) социјални услуги во согласност потребите на локално ниво, б) здравствени услуги во согласност со потребите на локално ниво в) приоритетни целни групи на невработени лица од ранливите категории и г) приоритетните целни групи на крајни корисници.

³¹ На корисниците на паричен надоместок и на корисници на право на Гарантирана минимална помош, за времетраење на работно ангажирање ќе им биде активно претходно остварено право.

³² Може да се зголеми опфатот на невработени лица по единица на локална самоуправа (над 20 лица), доколку за дополнително ангажираните лица во одредена општина и Град Скопје, финансиите се целосно обезбедени од буџетот на општината односно Град Скопје.

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за искористување на други програми и мерки од Оперативниот план.

Обврски

За општината:

- ♦ Месечни извештаи за напредокот на активностите на локално ниво
- ♦ Исплата на месечен надоместок на ангажираните лица
- ♦ Кофинансирање од општините и Град Скопје во износ од најмалку 20% од месечниот надоместок³³.

За невработени лица:

- ♦ Редовно да се јавуваат на работното место за кое се работно ангажирани и
- ♦ Редовно да се пријавуваат во Центарот за вработување каде што се евидентирани како невработени лица.

Реализација

- ♦ Јавен повик до општините
- ♦ Апликација од општината
- ♦ Селекција на доставените предлог-програми
- ♦ Објавување јавен повик на локално ниво за невработени лица и крајни корисници
- ♦ Селекција на невработени лица и крајни корисници согласно претходно доставени и одобрени критериуми за селекција на невработените лица
- ♦ Обука и работно ангажирање на невработените лица
- ♦ Испорачување на услуги до крајните корисници
- ♦ Доставување извештаи за напредокот на активностите
- ♦ Исплата на месечен надоместок
- ♦ Мониторинг

Наслов на мерката	7.2 Обука и вработување на лица за обезбедување услуги на грижа во зедницата
Цел на мерката	Поддршка на невработени лица за стекнување стручни квалификации и вештини за обезбедување на услуги на грижа во заедницата и поддршка за нивно вработување во областа на економијата за грижа.

³³ Во рамките на предвидениот опфат на лица од целната група-корисници на Гарантирана минимална помош други ранливи групи во ризик од социјално исклучување кои ќе се финансираат со средства од Швајцарската агенција за развој и за соработка (СДЦ)/Проект Креирање можности за работа за сите (УНДП), нема да важи условот за кофинансирање од општините и Град Скопје во износ од најмалку 20% од месечниот надоместок.

Целна група	Невработени лица евидентирани во АВРСМ: ♦ неврботени лица ♦ неврботени млади лица до 29 години ♦ други неврботени лица (родител/старател) неформални негователи на лица со попреченост, долгорочно болни лица и стари лица³⁴ ♦ неврботени лица со признат сертификат/уверение за стекнати вештини/компетенции за занимања од социјалната сфера
Опфат на мерката	150 неврботени лица евидентирани во АВРСМ ³⁵
Надлежна институција	АВРСМ, МТСП и УНДП
Висина на финансиската поддршка	
Спроведувачите на обука за стручни вештини и квалификации, ќе добијат надоместок во висина до 30.000 денари за лице на обука. Лица што ќе посетуваат обука ќе добијат месечен надоместок во висина од 9.000 денари, со вклучено осигурување во случај на несреќа на работно место и данок на личен доход за времетраењето на обуката од 3 месеци. На работодавачот ќе се исплати плата во износ од 30.780 денари месечно (брuto износ) по лице како субвенција на плата за лицата вработени кај работодавачот со претходно стекнати сертификати за давање на услугата. Субвенцијата на плата по вработено лице ќе се исплаќа во период од 10 месеци колку што трае испораката на услугата кон крајните корисници. Работодавачот може да му исплати на работникот и повисока плата и месечен надомест за патни трошоци. Еднократен износ до 3.500 денари по краен корисник за работодавачот (давателот на услуга) за покривање на оперативните трошоци и трошоци за управување, кој може да биде исплатен за времетраење на испораката на услугата кон крајните корисници. Поддршка преку надворешни стручни лица повремено ангажирани (социјален и медицински работник) за испорака на услугите за долготрајна грижа за болни лица, во износ од 309 денари³⁶ по час по краен корисник.	
Корисници	

³⁴ Невработеното лице родител или старател кое е неформален неговател, може да се јави како испорачател на услуга само на лице од друго семејство.

³⁵ Од 150 лица опфатени со стручни обуки, 100 лица ќе се вработат

³⁶ Средствата ќе се исплаќаат на работодавачот и ќе бидат обезбедени од Швајцарската агенција за развој и за соработка (СДЦ) / Проект Креирање можности за работа за сите (УНДП)

Невработени лица од евиденција на АВРСМ.
Невладини организации (идни работодавачи)

Начин на пријавување

За работодавачите:

Јавен повик, Пријава и Апликација во која е образложено за која од долу наведените услуги поднесува апликација:

- а) Услуги за одмена на семејна грижа, и/или
- б) Социјално-здравствени услуги со кои се обезбедува долготрајна грижа за болни лица.

За невработени лица:

Јавен повик, пребарување од евиденција на невработени лица на АВРСМ, Пријава и Изјава за согласност

За спроведувачи на обука:³⁷

Од регистраторот на верификувани спроведувачи на ЦОВ и МОН.

Од евиденцијата на МОН за средни стручни училишта со верификувана програма за обука.

Критериуми

За невработени лица:

- ♦ Селекцијата на невработени лица од евиденцијата на АВРСМ од наведените целни групи ја врши работодавачот.

За спроведувачи на обука:

- ♦ Важечка верификација за реализација на обука и/или профил на занимање од потребната струка.

Обврски

За работодавачот:

- ♦ Работодавачот кој вработува невработено лице во рамките на оваа програма е должен да го вработи лицето со полно работно време и да го задржи во работен однос најмалку 12 месеци, сметано од денот на засновање на работниот однос. Доколку за лицето за кое е обезбедено финансиска поддршка му престане работниот однос по било кој основ, освен во случај на смрт, пензионирање или неспособност за работа, работодавачот е должен во рок од 30 дена на негово место

³⁷ Целосната процедура на селекција на спроведувачи на обука ја врши УНДП

да вработи друго евидентирано невработено лице кое претходно се стекнал со соодветен сертификат за завршена верификувана обука, во спротивно е должен да го врати износот на средствата сразмерно со преостанатото време до истекот на рокот.

За невработени лица:

За времетраење на обуката невработеното лице е должно:

- ♦ Редовно да се јавуваат во Центарот за вработување;
- ♦ Редовно да ја посетува обуката и да ги извршува доделените работни задачи. Во случај на спреченост за присуство на обуката, во рок од 24 часа да го извести работодавачот за причината поради која отсутува и да донесе документ за оправдување. Во спротивно ќе биде исклучен од обуката;
- ♦ Да биде дисциплиниран и да го почитува пропишаниот ред и почитува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали. Во случај да направи штета за време на обуката поради несовесно однесување или крајно невнимание, должен е истата да ја надомести на работодавачот.
- ♦ Кандидатот што ќе ја заврши обуката и му е понудено вработување, должен е да заснова работен однос кај работодавачот. Доколку одбие да заснова работен однос должен е да ги врати средствата во вкупен износ до 30.000 денари колку што изнесувал трошокот за неговата обука, освен во случај на вработување кај друг работодавач.

За спроведувачите на обука:

- ♦ Верификувана програма за обука во период од 3 месеци;
- ♦ Доставува месечен извештај за присутност на лицата, извештај за резултатите од месечната реализација на обуките и доказ за исплатени средства на кандидатите;
- ♦ По завршување на обуката, доставува до УНДП и АВРСМ збиен извештај и евалуација на реализираната обука.

Реализација

- ♦ Апликација од работодавачот
- ♦ Селекција на доставните апликации
- ♦ Известување за невработени лица
- ♦ Пријава и селекција на невработени лица
- ♦ Селекција на спроведувачи на обука
- ♦ Обука на невработени лица
- ♦ Вработување
- ♦ Мониторинг
- ♦ Доставување извештај/извештаи за редовност на лицата на обука и работно место
- ♦ Исплата на месечен надоместок (субвенција)
- ♦ Мониторинг

8. ПОДДРШКА ЗА КРЕИРАЊЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА ПРЕКУ ЗЕЛЕНИ ИНВЕСТИЦИИ

Поддршката за креирање на нови работни места преку зелени инвестиции ќе го поттикне создавањето нови вработувања и воедно ќе го катализира процесот на зелена трансформација на приватниот сектор преку воведување на зелени производи, услуги, технологии или процеси во претпријатијата.

Во контекст на оваа мерка, специфичните поими кои се однесуваат на зелената економија се дефинирани како што следи:

- Зелени инвестиции: се однесува на инвестициски активности кои се усогласени со еколошки прифатливи деловни практики и зачувување на природните ресурси. Зелените инвестиции опфаќаат инвестиции во една или повеќе од следните области: технологии/процеси кои овозможуваат создавање на зелени производи и/или услуги; технологии/процеси кои ги намалуваат или елиминираат штетните влијанија врз околината; енергетска ефикасност на објектите; и воведување обновливи извори на енергија.
- Зелено работно место: Работно место кое придонесува кон запазување или обновување на животната средина како во традиционалните дејности како што се преработувачката индустрија или градежништвото, така и во новите зелени дејности како што се дејноста обновливи извори на енергија и енергетска ефикасност³⁸ (во градежништво, индустриска енергетска ефикасност или транспорт и инфраструктурни проекти).
- Зелени производи и услуги се оние производи и услуги кои немаат негативно влијание или имаат намалено негативно влијание на животната средина и помагаат таа да се зачува. Дополнителна карактеристика на зелените производи е што тие можат да бидат рециклирани. Комисијата на Европската Унија ги дефинира зелените производи како производи кои користат помалку ресурси, имаат помало влијание и ризици за животната средина и превенираат создавање на отпад веќе во фазата на концепција.
- Зелен процес се однесува на специфични активности кои овозможуваат намалување на влијанието врз животната средина за сите процеси кои се одвиваат во создавањето и испораката на производот или услугата.

Наслов на мерката	8. Поддршка за креирање на нови работни места преку зелени инвестиции (пилот мерка)
-------------------	---

³⁸ Меѓународна организација на трудот ILO

Цел на мерката	Мерката се состои од три компоненти кои можат да се користат поединечно или во пакет: Финансиска поддршка: Цел на доделувањето на неповратни финансиски средства е да се придонесе кон намалување на невработеноста во земјата преку поттикнување на создавањето на нови работни места и на процесот на зелена трансформација на приватниот сектор преку воведување на зелени производи, услуги, технологии или процеси во претпријатијата. Поддршка за стручни обуки за зелени вештини: Со мерката ќе се обезбеди поддршка за стручни обуки за зелени вештини како за претпријатијата – корисници на финансиска поддршка така и за сите други претпријатија заинтересирани да го поттикнат својот деловен развој преку зелени инвестиции. Дополнително, поддршката за стручни обуки за зелени вештини ќе биде овозможена и за невработени лица со цел да се олесни нивната транзиција кон вработување во области кои имаат потреба од такви вештини. Поддршка за советодавни услуги за зелени инвестиции: Со мерката ќе се обезбеди поддршка за советодавни услуги како за претпријатијата – корисници на финансиска поддршка така и за сите други претпријатија заинтересирани да го поттикнат својот деловен развој преку зелени инвестиции.
Целна група	♦ невработени лица од евиденција на АВРСМ ♦ претпријатија од приватниот сектор³⁹
Опфат на мерката	а) Финансиска поддршка: - 100 невработени лица евидентирани во АВРСМ - До 100 претпријатија б) Поддршка за стручни обуки за зелени вештини: - 212 вработени и невработени лица в) Поддршка за советодавни услуги за зелени инвестиции: - 100 претпријатија
Надлежна институција	АВРСМ, МТСП, УНДП и Центарот за идни вештини SkillsNext ⁴⁰

³⁹ Со исклучок на група 25.4 - Производство на оружје и муниција.

⁴⁰ Обуките ќе бидат спроведени од страна на Центарот за идни вештини SkillsNext во Тетово кој се јавува како имплементирачки партнер на УНДП

Висина на финансиската поддршка

а) За претпријатија – корисници на финансиска поддршка:

Финансиска поддршка за нови вработувања од минимум 205.000 денари до максимум 615.000 денари во зависност од бројот на одобрени вработувања:

- ♦ Минимум 1 вработување за минималниот износ на грант од 205.000 денари;
- ♦ Минимум 2 вработувања за износ на грант од 410.000 денари;
- ♦ Минимум 3 вработувања за износ на грант од 615.000 денари.

Поддршката се доделува во вид на грант - неповратни средства наменети за финансирање на нови деловни инвестиции насочени кон транзиција кон зелена економија при што ќе бидат поддржани следните видови на вложувања: набавка на нова опрема (машини, алати, опрема за обновливи извори на енергија, специјализиран софтвер, лиценци за користење на софтверот, и слични основни средства), и опрема и материјали за енергетска ефикасност.

Претпријатието има можност да додаде сопствени средства кон доделената финансиска поддршка за набавка со повисока вредност.

б) Стручни обуки за зелени вештини:

За сите претпријатија корисници на финансиска поддршка, но и за сите други претпријатија заинтересирани да го поттикнат својот деловен развој преку зелени инвестиции, ќе биде обезбедена бесплатна поддршка за стручни обуки за стекнување на зелени вештини за обновливи извори на енергија, 3D дизајнирање во текстилна индустрија и градежништво (BIM) како за вработените во претпријатието така и за невработени лица од кои претпријатието планира да регрутира нови вработени. Обуките ќе бидат спроведени од страна на Центарот за идни вештини SkillsNext.

Дополнително, невработените лица од евиденцијата на АВРСМ можат да аплицираат за посетување на горенаведените стручни обуки за стекнување на зелени вештини.

в) Поддршка за советодавни услуги за зелени инвестиции:

За сите претпријатија корисници на финансиска поддршка, но и за сите други претпријатија заинтересирани да го поттикнат својот деловен развој преку зелени инвестиции, ќе бидат обезбедени советодавни услуги за зелени инвестиции во износ од 10.000 денари за 10 часа на советодавна или менторска услуга од страна на консултанти/советници ангажирани преку платформата www.bizz4all.mk.

Корисници

За финансиска поддршка:

Претпријатија од приватниот сектор кои се подготвени да го поттикнат својот деловен развој преку создавање на нови работни места и зелени инвестиции.

За поддршка за стручни обуки за зелени вештини:

- ◆ Невработени лица евидентирани во АВРСМ
- ◆ Претпријатија од приватниот сектор заинтересирани да го поттикнат својот деловен развој преку зелени инвестиции и со примарна дејност во следните сектори:
 - Градежништво
 - Преработувачка индустрија
 - Земјоделство, шумарство и водостопанство
 - Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација
 - Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината

За поддршка за советодавни услуги за зелени инвестиции:

- ◆ Претпријатија од приватниот сектор кои се заинтересирани да го поттикнат својот деловен развој преку зелени инвестиции.

Начин на пријавување

За финансиска поддршка:

Јавен повик/Известување, Пријава со пополнета апликација

За поддршка за стручни обуки за зелени вештини:

Поднесување на пријава со пополнета on-line апликација

За поддршка за советодавни услуги за зелени инвестиции:

Поднесување на пријава со пополнета on-line апликација на порталот <https://bizz4all.mk>

Критериуми

Финансиска поддршка:

Учеството во програмата и селекцијата на претпријатија ќе се врши во согласност со следните критериуми:

- Претпријатија од приватниот сектор кои се подготвени да го поттикнат својот деловен развој преку создавање на нови работни места и зелени инвестиции.
- Во периодот од 01.01.2020 до објавување на огласот имаат најмалку 4 вработени лица;

- Вкупниот број на работници на неопределено време на денот на аплицирање и пред реализација на поддршката, не треба да биде понизок од просечниот број вработени лица⁴¹ на неопределено време во претходната календарска година, освен ако причините за намалување на бројот на вработени лица на неопределено време се поради прекин на работниот однос (поради отказ од работникот), остварување на право на пензија, смрт или неспособност за работа.
- Бројот на ново вработени лица не може да биде поголем од 50% од просечниот број на вработени лица на неопределено време во претходната календарска година;
- На денот на аплицирање ги има подмирено сите обврски по основ на исплатени плати и придонеси од задолжително социјално осигурување;
- Да нема финансиска загуба во претходната година освен ако загубата е направена поради капитални инвестиции од страна на правниот субјект⁴²;
- Во 100% приватна сопственост при што најмалку 50,1% е во сопственост на лице/лица со државјанство на Република Северна Македонија;
- Имаат потреба и се подготвени да реализираат зелена инвестиција.

За поддршка за стручни обуки за зелени вештини за невработени лица:

- Невработени лица евидентирани во АВРСМ.

За поддршка за стручни обуки за зелени вештини:

Претпријатија од приватниот сектор заинтересирани да го поттикнат својот деловен развој преку зелени инвестиции и со примарна дејност во следните сектори:

- Градежништво
- Преработувачка индустрија
- Земјоделство, шумарство и водостопанство
- Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација
- Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината.

За поддршка за советодавни услуги за зелени инвестиции:

- Претпријатија од приватниот сектор кои се заинтересирани да го поттикнат својот деловен развој преку зелени инвестиции.

Обврски

Обврски на претпријатието – корисник на финансиска поддршка:

- Работодавачот е должен да реализира одреден број на нови вработувања со полно работно време во зависност од износот на одобриениот грант односно:

⁴¹ Терминот „просечен број на вработени“ се однесува само на потребите на имплементацијата на активните програми/мерки за вработување

⁴² Овој критериум не се применува за правните субјекти кои се регистрирани по 01.07.2021 година

- Минимум 1 вработување за минималниот износ на грант од 205.000 денари;
- Минимум 2 вработувања за износ на грант од 410.000 денари;
- Минимум 3 вработувања за износ на грант од 615.000 денари.
- Работодавачот е должен да ги реализира новите вработувања во рок од 3 месеци по потпишувањето на договорот.
- Работодавачот кој вработува невработено лице во рамките на оваа програма е должен да го вработи лицето со полно работно време и да го задржи во работен однос најмалку 12 месеци сметано од денот на засновање на работниот однос. Доколку на лицето за кое е обезбедено финансиска поддршка му престане работниот однос по било кој основ, освен во случај на смрт, пензионирање или неспособност за работа, работодавачот е должен во рок од 30 работни денови на негово место да вработи друго евидентирано невработено лице, во спротивно е должен да го врати износот на средствата обезбедени во вид на финансиска поддршка во паричен износ сразмерно со преостанатото времетраење на вработувањето до истекот на утврдениот период.
- Работодавачот е должен во текот на целиот период на предвидената обврска да не го намали вкупниот број на вработените на неопределено време (кој го имал на денот на аплицирање) освен во случај на смрт, пензија или неспособност за работа, во спротивно е должен во рок од 30 работни денови да вработи друго невработено лице - со цел надополнување на бројот, во спротивно е должен да го врати износот на средствата обезбедени во вид на финансиска поддршка во паричен износ сразмерно со преостанатото времетраење на вработувањето до истекот на утврдениот период.

Обврски на спроведувачот на стручни обуки за зелени вештини:

- Ја организира и ја испорачува обуката;
- Спроведува проверка на стекнатите знаења и по завршување на обуката доставува до УНДП и АВРСМ збиен извештај вклучувајќи извештај за присутност на лицата и евалуација на реализираната обука.

Обврски на лицата (вработени во претпријатија и невработени) кои следат стручни обуки за зелени вештини:

- Редовна посета на обуката во текот на нејзиното времетраење;
- Правото на обука престанува ако кандидатот:
 - Не присуствувал на 70% од обуката од оправдани причини (болест, вработување, основач или управител на правен субјект, отслужување на воен рок);
 - Самоволно ја напушти обуката; и
 - Исклучување поради неоправдано отсуство од обуката.
- Обврски во случај на престанокот на обуката на кандидатот:

- Кандидат – невработено лице: доколку лицето кое престанало да ја следи обуката е невработено, тој/таа има обврска да го врати износот на средствата за обука.
- Кандидат – вработено лице: доколку лицето кое посетувало обука е вработено во претпријатието селектирано за поддршка за стручни обуки, работодавачот е должен во рок од 3 работни денови да назначи друго лице, во спротивно е должен да го врати износот на средствата за обука.

Реализација

За финансиска поддршка:

- ♦ Јавен повик / Известување
- ♦ Пријава со пополнета апликација
- ♦ Селекција
- ♦ Потпишување на Договор
- ♦ Набавка на нова опрема. Во случај на ко-финансирање се приложува доказ за извршено ко-финансирање на одобрената набавка
- ♦ Вработување: Корисникот е должен да ги реализира новите вработувања во рок од 3 месеци по потпишувањето на договорот.

За поддршка за стручни обуки за зелени вештини:

- ♦ Поднесување на пријава со пополнета on-line апликација
- ♦ Селекција
- ♦ Потпишување на Договор за стручна обука
- ♦ Спроведување на обуката

За поддршка за советодавни услуги за зелени инвестиции:

- ♦ Поднесување на пријава со пополнета апликација на порталот <https://bizz4all.mk>
- ♦ Селекција
- ♦ Спроведување на советодавната поддршка

9. Исплата на младински додаток

Наслов на мерката	Исплата на младински додаток
Цел на мерката	Поттикнување на вработување на младите лица до 23 години за вработување во дејностите на производството по завршување на средното образование, со што ќе се допринесе до подобрување на

	нивниот животен стандард со работа и задоволување на потребите на работодавачите со соодветно квалификувана работна сила.
Целна група	Млади лица до 23 години кои ќе засноваат работен однос или се вработени во дејностите од областа на производството
Опфат на мерката	3.500 млади лица до 23 години
Надлежна институција	АВРСМ
Висина на финансиската поддршка	
3.000 денари месечно по вработено лице.	
Корисници	
Младински додаток може да користи младо лице до 23 години кое ги исполнува следните услови : ♦ е опфатено со задолжително социјално осигурување по основ на вработување кај работодавач или самовработување со претежно производствена дејност; ♦ е вработено во приватна агенција за вработување и е отстапено на работа кај работодавач со претежно производствена дејност или ♦ е опфатено во задолжително социјално осигурување како индивидуален земјоделец.	
Начин на пријавување	
За корисниците: Поднесено барање во надлежниот Центар за вработување, според место на живеење на младото лице, доколку младото лице ги исполнува условите утврдени со Законот за младински додаток.	

II УСЛУГИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија (АВРСМ) со своите центри за вработување (ЦВ) развива и спроведува услуги за зголемување на конкурентноста на работната сила и задоволување на потребите на пазарот на трудот, преку примена на индивидуален пристап во работењето ориентиран кон потребите на невработените лица и работодавачите.

АВРСМ, исто така, реализира активности за промоција и запознавање на работодавачите за мерките и услугите што им се достапни. Во соработка со работодавачите, центрите за вработување вршат посредување при вработување на работна сила во согласност со барањата на работодавачот, нивно вклучување во одредени активни програми и мерки за вработување, континуирано известување и информирање за сите тековни активности и активни програми и мерки за вработување итн.

Информирањето и повикувањето на невработените лица за учество во услугите за вработување се врши преку писмени и усни известувања, телефонски контакти, СМС пораки, информации на веб порталот на АВРСМ и др. Учесниците ќе бидат вклучени во услугата во Центарот за вработување, врз основа на искажаните потреби и интереси, советувањето и препораките од Индивидуалниот план за вработување (ИПВ) на лицето и др.

Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија ги обезбедува следните услуги:

1. ПОМОШ ПРИ БАРАЊЕ РАБОТА

Услугата опфаќа профилирање и подготовка на Индивидуален план за вработување, советување за вработување, обезбедување информации за состојбите и барањата на пазарот на трудот, односно слободните работни места, како и информации за активните програми и мерки за вработување и услугите што ги обезбедува АВРСМ. Дополнително, центрите за вработување нудат помош на невработените лица за изработка на CV и мотивациско писмо, зајакнување на вештините за успешно претставување пред работодавачите на интервју за работа, преку информирање и советување, и вршат едукација за користење на онлајн услугите на АВРСМ преку веб порталот на АВРСМ, како и организирање на инфо-средби за млади и за други невработени лица и др.

2. МОТИВАЦИСКИ ОБУКИ

Мотивациските обуки ќе бидат организирани како еднодневни обуки во центрите за вработување, кои имаат за цел зголемување на информираноста на невработените лица, како и зајакнување на нивната мотивација за активно барање работа, за вклучување во активните програми и мерки за вработување и др. Мотивирањето на невработените лица активно да бараат работа ќе се реализира и преку индивидуален приод, доколку невработените лица искажат потреба од дополнителна поддршка и советување.

3. ОБУКИ „ПОДГОТОВКА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ И ЗА РАБОТА“

Услугата опфаќа спроведување на обуки за невработени лица со фокус на млади лица до 29 години според програмата „Подготовка за вработување и за работа“. Обуките имаат за цел да им помогнат на невработените лица во развојот на вештините кои се потребни за подготовка за вработување и за работа, како што се вештините за личен развој, вештините за барање работа, комуникациските вештини, вештините за соодветно однесување на работното место, знаењата и вештините за тимска работа и лидерство, за безбедноста, правата и обврските на работа и др.

Истите ќе се реализираат преку работилници со користење на методи што им се блиски на младите лица и се ефикасни за едукација и усвојување на нови вештини на интерактивен начин.

4. ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЕНТАЦИЈА И КАРИЕРНО СОВЕТУВАЊЕ

Услугата опфаќа различни активности за информирање, групно и индивидуално кариерно советување и др. Невработените лица можат да бидат вклучени во повеќе активности во рамките на услугата, во согласност со нивните интереси и потреби. Професионалната ориентација и кариерното советување овозможува невработените лица да развијат вештини за барање работа и планирање и управување со сопствениот кариерен развој, помош при изборот на занимање, обука или вработување, како и дополнителна поддршка при процената на сопствените потенцијали за вработување и нивно усогласување со реалните потреби на пазарот на трудот.

5. АКТИВАЦИЈА НА НЕВРАБОТЕНИ РОМИ И ДРУГИ ЛИЦА ВО РИЗИК ОД СОЦИЈАЛНО ИСКЛУЧУВАЊЕ

Услугата ќе биде насочена кон сите невработени Роми и други лица во ризик од социјално исклучување. Невработените лица ќе имаат пристап до тимот на ментори, кои ќе бидат ангажирани во локалните заедници. Нивната улога ќе биде да ги мотивираат и редовно да ги информираат за можностите за вработувања или за подобрување на професионалните капацитети. Преку индивидуален пристап за идентификување на знаењата, квалификациите и вештините со кои располагаат лицата, ќе се пристапи на упатување кон соодветните програми од Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот.

Дополнително, вклучувањето на пазар на труд на Роми и други лица под ризик од социјално исклучување, ќе биде поддржано преку програми базирани на меѓународни искуства (Acceder програмата). Услугата ќе биде обезбедена во рамките на проектот на УНДП, МТСП и АВРСМ-Креирање можности за работа за сите, поддржан од Швајцарската агенција за развој и за соработка (СДЦ).

Моделот се реализира преку воспоставениот пилот-центар за поддршка при вработување на Ромите и другите лица во ризик од социјално исклучување, во партнерство со избрана граѓанска организација во пилот општина со значително ромско присуство и добро развиена бизнис средина. Целта е преку индивидуалните планови за вработување и тесната соработка со локалниот бизнис сектор, како и актуелната побарувачка на работна сила, да се овозможи вработување и социјално вклучување на невработените лица.

Индивидуалниот план за вработување се состои од шест клучни фази:

- ♦ Дисеминација на програмата, опфат и мотивација на потенцијални кандидати за нивно вклучување во програмата
- ♦ Индивидуално интервју и првична проценка на лични, професионални и семејни варијабли како и на подобноста на кандидатот за вклучување во програмата
- ♦ Индивидуално продлабочено интервју, проценка на вработливоста и подготовка на индивидуален план за вработување според Acceder методологијата
- ♦ Советување и обуки за оспособување на кандидатите за самостојно идентификување и аплицирање за отворени работни позиции
- ♦ Поддршка во идентификување и пристап кон обуки за стекнување на меки и професионални вештини, способности и навики
- ♦ Вработување на кандидатите по пат на интермедијација или преку нивна самостојна активност и следење на вработувањето

6. ПОСРЕДУВАЊЕ ПРИ ВРАБОТУВАЊЕ

Посредувањето се спроведува по добивањето на Барање за посредување при вработување од страна на работодавачот. Оваа услуга опфаќа советување и помош на работодавачите преку пребарување кандидати за слободни работни места од евиденцијата на невработени лица на АВРСМ, спроведување на предселекција, упатување на невработените лица кај работодавачите на интервју за вработување и др.

7. УСЛУГИ ЗА РАБОТОДАВАЧИ

Услугите за работодавачите опфаќаат: информирање, советување и обезбедување можности за користење на услугите и активните програми и мерки за вработување и други можности за вработување на невработени лица што се достапни преку АВРСМ, користење на електронските услуги на АВРСМ, информации и совети од областа на трудовото законодавство, учество во заеднички настани како што се форумите за работодавачи и др.

8. АНКЕТА ЗА ПОТРЕБА ОД ВЕШТИНИ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ

Преку анкетирање на работодавачите од приватниот сектор, ќе се обезбедат информации за нивните потреби од нови вработувања во период од 6 до 12 месеци. Преку однапред подготвен прашалник, ќе се утврдат потребите од занимања на планираните нови вработувања и вештини со кои треба да располагаат невработените лица за планираните нови вработувања кај работодавачите. За реализација на анкетата ќе се ангажираат 20 невработени лица од страна на АВРСМ во период од 1 месец со надоместок од 9.000 денари.

9. СИМ-СОВЕТУВАЊЕ И МОТИВАЦИЈА ЗА КОРИСНИЦИ НА ГАРАНТИРАНА МИНИМАЛНА ПОМОШ

Корисниците на гарантирана минимална помош ќе имаат право на услугата Советување и мотивација (СИМ) која се состои од интензивна психо-социјална поддршка на корисниците пред да се вклучат во активна мерка за вработување, како и менторска поддршка која е најинтензивна во периодот кога корисникот се вклучува во обука или друга активна мерка за вработување, а со намален интензитет откако корисникот ќе се вработи и интегрира на пазарот на труд. СИМ услугата е комплементарна на програмите и услугите за вработување, и овозможува советување, поддршка и мотивација, но и следење на корисникот на гарантирана минимална помош низ процесот на активација.

ГАРАНЦИЈА ЗА МЛАДИ

Со **Гаранција за млади** (ГМ) на младите лица (15-29 години) во период од четири месеци по евидентирање во евиденцијата за невработени лица им се понудува вработување, континуирано образование и обука, односно вклучување во некоја од активните програми и мерки за вработување.

Во 2022 година имплементацијата на Гаранцијата за млади ќе продолжи да се реализира на целата територија на Република Северна Македонија, со посебен акцент на NEET-млади лица (лица кои се невработени, не се вклучени во образование или обука). Планираниот опфат на учесници во Гаранција за млади на целата територија на Република Северна Македонија е околу 10.000 млади лица. Програмата ќе се смета за успешна доколку најмалку 30% од вклучените лица во ГМ, успешно излезат од истата во период од 4 месеци, односно ќе бидат вработени, повторно вклучени во образовниот процес или ќе бидат вклучени во активни програми и мерки за вработување.

За таа цел, потребна е координирана и заедничка акција на повеќе владини институции, пред сè на МТСП, АВРСМ и МОН, социјални партнери и граѓански организации. Граѓанските организации ќе бидат вклучени во делот на теренските активности, односно наоѓање на NEET-млади, нивно запознавање со Гаранцијата за млади, можностите кои ги нуди Гаранцијата за млади и мотивирање за вклучување во Гаранцијата за млади.

На младите невработени лица кои ќе бидат вклучени во ГМ ќе им бидат дадени соодветни услуги за вработување, што ќе овозможи нивна активација и мотивирање за вклучување на пазарот на трудот преку преку т.н. „втора можност“, односно повторно вклучување во образовниот процес преку кратки програми за обуки во рамки на средните стручни училишта, како и активните мерки за вработување, односно посредување со работодавачите.

ПОНУДИ НА ГАРАНЦИЈАТА ЗА МЛАДИ

УСЛУГИ

- Професионална ориентација и кариерно советување
- Мотивациони обуки
- Индивидуално и групно советување
- Обуки за барање работа
- Посредување при вработување

ВРАБОТУВАЊЕ

- Субвенции за вработување млади лица
- Стимулации за вработување млади лица со попречености
- Програма за самовработување

КОНТИНУИРАНО ОБРАЗОВАНИЕ

- Обука за познат работодавач
- Обука за стручни квалификации според барања на работодавачи
- Обуки за побарувани занимања и занаети
- Обуки за основни и напредни вештини
- Програми за „втора можност“

ПРАКТИКАНСТВО

- Шеми за практиканство наменети за млади лица (до 29 години)
- ERASMUS+ програма

АКТИВАЦИЈА НА КОРИСНИЦИ НА ГМП

Во реформиранiot систем на социјална заштита се предвидува зајакната активација на корисниците на гарантирана минимална помош (ГМП) на начин што работоспособни членови на домаќинството ќе се вклучат во активните програми и мерки за вработување заради подобрување на нивната вработливост и вработување.

Ова подразбира задолжително континуирано учество на обуки, како и прифаќање на понуда за вработување.

Во оваа насока покрај другото, на корисниците ќе им се обезбеди поддршка за подобрување на нивните вештини со што ќе станат поконкурентни на пазарот на трудот.

За реализација на активацијата на корисниците на ГМП потребна е соработка помеѓу лицето кое е водител на случајот и други стручни работници од центрите за социјална работа (ЦСР) како и одговорните лица од центрите за вработување задолжени за имплементација на услугите за вработување (мотивациони обуки, кариерно насочување и професионална ориентација и др.).

Ќе се продолжи со изработка на индивидуални планови за активација, преку кои ќе им се овозможи на корисниците на ГМП да бидат вклучени во програми, мерки и услуги за вработување предвидени со Оперативниот План за 2022. Новиот систем на активација ќе промовира нов пристап на пазарот на трудот, што ќе биде поврзан со поддршка и развој на индивидуалните способности и потенцијали на корисниците на програмите и мерките.

Системот на активација на корисниците на ГМП ќе понуди интензивна психо-социјална и менторска поддршка (Види услуга под реден број 9 СИМ-Советување и мотивација на корисниците на ГМП) и обуки, од 3 до 12 месеци за да се надминат бариерите што го оневозможуваат нивното учество на пазарот на трудот.

Во 2022 година, преку СИМ програмата предвидено е да бидат вклучени 600 лица во психосоцијална поддршка и 600 лица ќе добијат менторска поддршка.

ПРОФЕСИОНАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЈА И ВКЛУЧУВАЊЕ НА ПАЗАР НА ТРУД НА ЛИЦА СО ПОПРЕЧЕНОСТ

Професионалната рехабилитација како систем на услуги ќе им овозможи на лицата со попреченост индивидуализирана поддршка, со цел нивно целосно вклучување на отворениот пазар на труд. Ќе се спроведе во рамките на Проектот на УНДП, МТСП и АВРСМ- Креирање можности за работа за сите поддржан од Швајцарската агенција за развој и за соработка (СДЦ).

Професионалната рехабилитација како модел ќе се постави и спроведува во РЕХА Центрите - центри за професионална рехабилитација и поддршка при вработувањето на лица со попречености, во Скопје и Струмица.

Во рамките на овој модел, услугите ќе се обезбедуваат локално, во заедницата на клиентот. Моделот овозможува спроведување на пристап ориентиран кон клиентот кој во фокусот ги има неговите индивидуални потенцијали и се спроведува во рамки на локална мрежа на даватели на услуги - Реха центрите, центри за вработување на АВРСМ, граѓански организации, тренинг центри, образовни установи, работодавачи и т.н.

Центрите за вработување во соработка и координација со Реха центрите ги реализираат следните услуги и активности: информирање, идентификување и евидентирање на лица со попречености во евиденцијата на активни баратели на работа, вклучување во активни мерки, услуги на посредување при вклучување во обуки и вработување, советување и следење на нивниот статус во процесот од активирање, работно ангажирање и вработување.

Шема – приказ на идниот модел и активности на сите активни чинители во процесот на професионалната рехабилитација и поддршка при вработување на лицата со попречености

Промоција

Стратешки комуникациски приод за промовирање на активните програми и мерки

Со цел да се обезбеди навремено информирање на сите вклучени страни во активните програми и мерки во 2022 година, како и таргетирање на што е можно поголем број потенцијални корисници, промотивните активности за оваа година ќе бидат дефинирани според 3 главни критериуми:

1. точно 2. интерактивно 3. навремено

Стратешкиот комуникациски приод ќе се фокусира на главните целни групи, со кои ќе се стави акцент на општите придобивки и критериуми од секоја програма/мерка.

А) млади невработени лица до 29 години,

- ◆ Неактивирани на пазарот на трудот, но со желба за преквалификација и доквалификација
- ◆ Со иновативни бизнис идеи
- ◆ Студенти

Б) Ранливи категории со фокус на

- лица со попреченост
- невработени лица од рурални средини, ранливи категории и тешко вработливи групи
- приматели на социјална помош
- невработени жени

В) бизнис сектор

Промотивна кампања „Шанса За Сите“

Зависно од динамиката и достапноста, како и пополнување на опфатот на програмите и мерките за вработување, промотивните активности во рамките на веќе воспоставената кампања „Шанса за сите“ ќе се реализираат во фази за секоја програма и мерка одделно. Посебните промотивни планови ќе се изготвуваат во соработка со сите вклучени страни во конкретната активност по однапред дефиниран акционен план.

Препорачливо е планот да стартува непосредно пред објавување на мерката, да го следи текот на истата, и да финишира со комуницирање на резултатите и бенефитите од програмата со фокус на „човечкиот“ момент.

Дополнително, акцент ќе се стави на новите и иновативни мерки и програми кои за прв пат се реализираат, а во себе интегрираат повеќе чинители и повеќекратни бенефити (економија на грижа, зелени инвестиции....).

На крајот на годината, ќе се реализира краткорочна кампања за промовирање на успешните резултати пласирана генерално на социјалните медиуми.

Дополнителна комуникациска поддршка

ОП 2022 година ќе биде континуирано поддржан и преку други иновативни и активни комуникациски канали кои покажуваат добри резултати во промовирањето и информирањето на теми поврзани со ОП.

- ♦ **Стратешки партнерства со релевантни чинители**, пред сè со донатори, медиуми, регионални стопански комори и бизнис-асоцијации, граѓански организации здруженија, но и со други релевантни партнери. Фокусирајќи се на отворени и актуелни теми, директните средби со заинтересираните страни ќе поттикнат интерес, внимание, но и плодна и конструктивна дискусија, посебно таргетирајќи активни различни чинители што би очекувале токму ваков приод. Информирањето и вклучување на компаниите во процесот ќе се реализира преку средби на национално ниво на комори и здруженија, регионално, на ниво на регионални комори и таргетирано на ниво на компании со значителен потенцијал за вработување. Со поддршка од партнерски проекти планирани се активности за зголемување на соработката на АВРСМ, коморите и здруженијата со цел вклучување на приватниот сектор и подобрување на механизмите на пазарот на трудот

Генерални комуникациски параметри

Временска рамка: тековно, во текот на целата година, паралелно за сите клучни теми

Канали: социјални медиуми, онлајн медиуми и соодветни дигитални инфо-платформи, специјализирани медиуми/платформи, фокусирани и тематски настани и иницијативи

Пристап: реален и конкретен тон, лично и фокусирано обраќање, конкретизирана содржина, едноставни и лесно читливи визуелни и аудио решенија, практични/прагматични/пристапни совети и насочувања, технички необременети со административна терминологија

Вклучени страни: министерства и други надлежни институции, релевантни меѓународни организации, вклучени корисници преку успешни приказни, еминентни профили со споделување мотивирачки пораки

ФИНАНСИСКА РАМКА

ТАБЕЛА 1. Вкупен буџет и опфат на лица со програми и мерки за вработување

I. ПРОГРАМИ И МЕРКИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ	ОПФАТ ЛИЦА	ИЗВОР НА СРЕДСТВА	ИЗНОС
1. ПОДДРШКА ЗА САМОВРАБОТУВАЊЕ (претприемништво)	2.000		672.332.118
1.Поддршка за самовработување (претприемништво)	2.000	Буџет на МТСП кон АВРСМ	400.000.000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	210.443.000
		Буџет на АВРСМ кон АППРСМ	5.793.500
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП 2021 во 2022 година	13.032.000
		Буџет на АППРСМ ⁴³	15.800.000
		Буџет на АППРСМ (нереализирани средства од ОП 2021)	908.800
		Буџет УНДП (нереализирани средства од ОП 2021)	617.190
		АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки, кон УНДП	13.437.899
		Швајцарската агенција за развој и за соработка (СДЦ)/Проект Креирање можности за работа за сите (УНДП)	497.999
		Европска комисија, DG NEAR, Multi-country IPA II (2014-2020) /Регионален проект за социо-економска интеграција на повратниците во Западен Балкан (УНДП) ⁴⁴	6.270.555
		Здружение РЕДИ Скопје	5.531.175
2. ПОДДРШКА ЗА КРЕИРАЊЕ НОВИ РАБОТНИ МЕСТА	2.139		715.769.453
2.1 Субвенционирање на плати	1.527	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	290.016.000

⁴³ Надокнада за советниците за изработка на бизнис план по цена од 9.900,00 ден со вклучен ДДВ; Административна надокнада за регионалните изведувачи во износ од 1.300,00 денари по клиент; Надокнада за Експертската комисија за оценување на бизнис планови во износ од 165,00 денари по бизнис план со вклучен персонален данок.

⁴⁴ Регионалниот проект - Зајакнување на националните и локалните системи за поддршка на ефективна социо-економска интеграција на повратниците во Западен Балкан, се имплементира во партнерство со МТСП во три општини: Шуто Оризари, Прилеп и Штип. Преку поректот ќе се финансира создавање на 9 нови бизниси.

		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП 2021 во 2022 година	52.720.800
		Буџет на АВРСМ - ИПА II четврти директен грант	19.380.000
2.2 Вработување и раст на правни субјекти	262	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	44.575.000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП 2021 во 2022 година	4.077.653
2.3 Поддршка за вработување на лица со попреченост	350	Буџет на АВРСМ - Потсметка на посебниот фонд за инвалидни лица	305.000.000
3. ОБУКИ	1.330		68.171.373
3.1 Обука на работно место за познат работодавач	70	Буџет на АВРСМ - ИПА II четврти директен грант	2.940.000
3.2(а) Обука за стручни квалификации според барање на работодавачите	150	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки, кон УНДП	11.041.944
3.2 (б) Стручни обуки според барање на работодавачите	40	Швајцарската агенција за развој и за соработка (СДЦ)/Проект Креирање можности за работа за сите (УНДП)	3.498.144
	160	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки, кон УНДП	11.734.944
3.2(в) On-line обуки за вештини според барање на работодавачите	100	Швајцарската агенција за развој и за соработка (СДЦ)/Проект Креирање можности за работа за сите (УНДП)	3.886.944
		Кофинансирање на работодавачите	1.300.000
3.2(г) Развој на вештини преку обуки за зголемување на вработливоста на повратниците од странство ¹	210	Европска комисија, DG NEAR, Multi-country IPA II (2014-2020) /Регионален проект за социо-економска интеграција на повратниците во Западен Балкан (УНДП)*	4.006.197
3.3 Обуки за побарувани занимања	500	Буџет на АВРСМ - ИПА II четврти директен грант	25.500.000
3.4 Обуки за возачи за Ц и Д - категорија	100	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	3.700.000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП 2021 во 2022 година	563.200
4. ОБУКИ ЗА РАЗВОЈ НА ДИГИТАЛНИ ВЕШТИНИ	424		50.026.965
	424	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	40.021.572

4. Обуки за напредни ИТ вештини (со кофинансирање)		Спроведувачи на обуки	10.005.393
5. ПРАКТИКАНСТВО	1.620		48.907.529
5. Практиканство	1.500	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	40.500.000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП 2021 во 2022 година	5.059.529
	50	Швајцарската агенција за развој и за соработка (СДЦ)/Проект Креирање можности за работа за сите (УНДП)- Партнер за имплементација - Младински ресурсен центар-“I can“ Гостивар	1.458.000
	70	Буџет на АВРСМ - ИПА II четврти директен грант	1.890.000
6. ПРОГРАМА ЗА РАБОТНО АНГАЖИРАЊЕ	1.000		13.200.000
6. Јавни работи	1.000	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	10.560.000
		Буџет на општините	2.640.000
7. ЕКОНОМИЈА НА ГРИЖА	750		111.854.873
7.1 Општинско-корисна работа	500	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки, кон УНДП	43.866.138
		Буџет на општините 20%	8.100.000
	50	Буџет на општините 100%	4.050.000
	50	Швајцарската агенција за развој и за соработка (СДЦ)/Проект Креирање можности за работа за сите (УНДП)	1.682.957
7.2 Обука и вработување на лица за обезбедување услуги на грижа во зедницата	150	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки, кон УНДП	53.048.778
		Буџет на УНДП	1.107.000
8. Поддршка за креирање на нови работни места преку зелени инвестиции (Пилот мерка)	312		26.638.032
8. Поддршка за креирање на нови работни места	312	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување, кон УНДП	23.343.780
		Буџет на УНДП	2.452.807

преку зелени инвестиции (Пилот мерка)		Влада на Обединетото Кралство на Велика Британија и Северна Ирска - Проект Премостување на јазот на вештини за создавање нови и подобри работни места - фаза II (УНДП)	841.444
9. Исплата на младински додаток	3.500		132.284.263
9. Исплата на младински додаток	3.500	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	119.949.394
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП 2021 во 2022 година	12.334.869
ВКУПНО ЛИЦА:	13.075	ВКУПНО СРЕДСТВА:	1.839.184.606

ТАБЕЛА 2. Опфат на лица со услуги за вработување

II. УСЛУГИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ ²	ОПФАТ ЛИЦА	ИЗВОР НА СРЕДСТВА	ИЗНОС
Активација на невработени Роми и други лица во ризик од социјално исклучување	1.500	Швајцарската агенција за развој и за соработка (СДЦ)/Проект Креирање можности за работа за сите (УНДП)	7.042.002
Анкета за потреби од вештини на пазарот на трудот	20	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	180.000
Професионална рехабилитација и вклучување на пазар на труд на лица со попреченост	90	Швајцарската агенција за развој и за соработка (СДЦ)/Проект Креирање можности за работа за сите (УНДП)	7.791.732
ГАРАНЦИЈА ЗА МЛАДИ (Теренска работа)		Буџет на УНДП	50.000 УСД 2.725.050 ден
ВКУПНО ЛИЦА:	1.610	ВКУПНО СРЕДСТВА:	17.738.784

² Останатите услуги за вработување се реализираат во рамките на тековните активности на АВРСМ

ТАБЕЛА 3. Вкупен буџет и опфат на лица со програми/мерки и услуги за вработување

II. УСЛУГИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ	ОПФАТ ЛИЦА	БУЏЕТ	ИЗНОС
Програми и мерки за вработување	13.075	Вкупен буџет за мерки и програми за вработување	1.839.184.606
Услуги за вработување	1.610	Вкупен буџет за услуги за вработување	17.738.784
ВКУПНО ЛИЦА:	14.685	ВКУПЕН БУЏЕТ:	1.856.923.390

ТАБЕЛА 4. ИЗВОРИ НА ФИНАНСИРАЊЕ

бр.	ИЗВОРИ НА СРЕДСТВА	ИЗНОС
1	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	639.995.572
2	Вкупен буџет на АВРСМ- Потсметка на Посебниот фонд за инвалидни лица	305.000.000
3	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување за исплата на Младински додаток	119.949.394
4	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување, кон УНДП	156.473.483
5	Буџет на МТСП кон АВРСМ	400.000.000
6	Буџет на МТСП кон АППРСМ	5.793.500
7	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП2021 во 2022 година ⁴⁵	87.788.051
8	Буџет на АППРСМ	15.800.000
9	Буџет АППРСМ (нереализирани средства од ОП 2021)	908.800
10	Буџет на АВРСМ – ИПАП четврти директен грант мерки за вработување	49.710.000
11	Буџет на општините	14.790.000
12	Буџет на УНДП	6.284.857
13	Буџет на УНДП - нереализирани средства од ОП2021	617.190
14	Буџет на Швајцарската агенција за развој и за соработка (Проект Креирање можности за работа за сите-УНДП)	25.857.778
15	Влада на Обединетото Кралство на Велика Британија и Северна Ирска - Проект Премостување на јазот на вештини за создавање нови и подобри работни места - фаза II (УНДП)	841.444
16	Европска комисија, DG NEAR, Multi-country IPA II (2014-2020) /Регионален проект за социо-економска интеграција на повратниците во Западен Балкан (УНДП)*	10.276.753
17	Здружение РЕДИ - Скопје	5.531.175
18	Кофинансирање на работодавачи	1.300.000
19	Спроведувачи на обуки	10.005.393
	ВКУПНО:	1.856.923.390

⁴⁵ Од вкупниот износ на финансиски средства наменети за исплата на заостанати обврски од ОП 2021 во 2022 година, 41.434.800 денари се однесуваат на Пилот мерката за Субвенционирање на плати во текстилниот сектор во Источниот, Вардарскиот, Полошкиот и Југозападниот плански регион.

